

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

SRPEN 1968

ROČNÍK V — 8

* Program IX. sjezdu rodáků a přátel města Sobotky a okolí

KTERÝ SE KONÁ V SOBOTCE VE DNECH 24.—26. SRPNA 1968

PŘI PŘÍLEŽITOSTI 470. VÝROČÍ POVÝŠENÍ SOBOTKY NA MĚSTO

Sobota 24. srpna 1968:

- 15.00 prohlídka města — sraz na náměstí
- 18.00 položení věnce u rodáckého pomníku na hřbitově, fanfáry z Humprechta
- 20.00 seznamovací večírek v sokolovně

Neděle 25. srpna 1968:

- 8.30 slavnostní mše v chrámu sv. Maří Magdaleny
- 10.00 slavnostní zasedání MNV v sále spořitelny (zpráva o posledních 10 letech města, čtení zakládací listiny města z roku 1498, udělení čestného občanství města nár. umělkyni Jarmile Glazarové, pozdravné projevy)
- 15.00 společné fotografování na novém stadiónu, fotbalové střetnutí
- 19.00 posvícenská taneční zábava v sokolovně

Pondělí 26. srpna 1968:

Po celý den přístupný Šrámkův dům, hrad Kost a zámek Humprecht
Sportovní odpoledne na stadiónu (podrobný program bude na plakátech)
Večer tradiční „Zlatá“ v soboteckých hostincích

Sjezdu bude předcházet festival soboteckých filmů v kině
Po dobu sjezdu budou otevřeny výstavy:

- V Šolcově domě Kostecký poklad a výstava keramiky
- Na náměstí v knihovně výstava soboteckých sběratelů kuriozit (pohlednice, mravenci atd.)
- V kulturní místnosti OÚNZ výstava místních malířů-amatérů
- Ve školní dílně samorosty manželů Vokálových
- Ve výkladních skříních expozice soboteckých závodů

Ke sjezdu rodáků vyjde sborník příspěvků k dějinám i přítomnosti Sobotka „Sobotka 1968“, který naváže na předcházející cenné sborníky z let 1948 a 1958. Bude expedován na podzim, přihlášky k odběru zasílejte již nyní, neboť jeho náklad je omezen. Cena bude asi 25 Kčs, rozsahem bude obdobný předcházejícím. Objednávky přijímá Osvětová beseda Sobotka.

Tradice rodáckých sjezdů soboteckých

Sobotka má v sobě nějaké zvláštní kouzlo. Snad je to nejkrásněji vyjádřeno Šrámkovou básní „Sobotka“. Ale Sobotáci si toho byli vědomi již dávno předtím, než Fráňa Šrámek své verše napsal, a jsou si toho vědomi stále, ať chtějí nebo nechtějí. Samozřejmě také dávají své city najevo a jejich města se nesmí nikdo dotknout ani v žertovném úmyslu. Co jen sporů bylo mezi Sobotáky a Bousováky, co „bojů“ o Sobotku zažili sobotečtí studenti na středních školách v okolních městech.

Sobotka skutečně na své rodáky a občany působí a ti, kteří z ní museli odejít za prací do jiných míst, se stále vracejí. Na velikonoce, ve svátečních dnech květnových, na Dušičky, na dovolenou nebo jen tak na skok, když se najde příležitost. Ti nejvěrnější si dávají „doma“ sraz první neděli po sv. Bartoloměji, kdy se každý rok drží v Sobotce posvícení. A čas od času je toto posvícení obzvláště slavné, protože se koná rodácký sjezd.

Rodácké sjezdy jsou jednou ze soboteckých tradic, kterou se snad žádné jiné místo nemůže pochlubit. Konají se samozřejmě i jinde, ale to jsou spíše nahodilé slavnosti, ke kterým dochází dvakrát či třikrát za sto let. Sobotáci se však scházejí téměř pravidelně každých deset let. Letos to je již podeváté. Snad nebude zbytečné zadívat se alespoň stručně za těmi osmi předcházejícími.

První se konal 26.—29. srpna 1882. Jeho organizátorem byl okresní tajemník libáňský Václav Jaromír Černý, který uspořádal i cenný „Památník soboteckých a okolních rodáků“, obsahující kromě historie a současnosti města soupis čelných rodáků ze Sobotce a s ukázkami jejich děl. Tiskem vyšel i slavnostní sjezdový projev historika Františka Dvorského, který tehdy mj. pravil: „... povždy milé jest nám naše rodné město, kteréž, ač povždy malé zůstávalo, přece s hrdotí říci můžeme, nikdy nebylo a není posledním z českých měst.“ Ve stejném duchu se nesl i projev spisovatele Josefa Ladislava Turnovského, přednesený při společné návštěvě soboteckého hřbitova.

Podruhé se sešli sobotečtí rodáci 26.—29. srpna 1893, aby byli přítomni vysvěcení nové školní budovy a odhalením pamětní desky na rodném domě dramatika Františka Věnceslava Jeřábka, který nedlouho předtím zemřel. Na programu sjezdu bylo Jeřábkovy drama Syn člověka, hrané v kostýmech, vypůjčených z Národního divadla v Praze. Tehdy také vznikla myšlenka „Jeřábkovy družstva“, které pak významně zasahovalo do kulturního života soboteckého, více než 50 let. Sjezdu se zúčastnili spisovatelé Jaroslav Vrchlický a Karel V. Rais, slavnostním řečníkem byl okresní tajemník Jan Mach.

Třetí sjezd byl uspořádán ve dnech 25.—28. srpna 1906 a jeho starostou byl poprvé MUDr. Josef Sedmidubský. Kromě divadelního představení (tentokrát to byly Jeřábkovy Cesty veřejného mínění) byl na programu motocyklový závod, na který později humorně vzpomínal Ladislav Novák, a projížďky automobilem. Památkou na sjezd zůstávají do dnešní doby tři tisky: sborníček „Na památku účastníků třetího sjezdu...“ s básní Jaroslava Vrchlického „U pomníku Václava Šolce v Sobotce“, několik článků literárními, vzpomínkovými a humornými, dále brožura Jana Kubů „Ze zákoutí Sobotky“, plná jeho humorných básní a článků, a konečně drobná kramářská písnička „Pohádkové zpívání sobotecké“, jejímž autorem byl také asi Jan Kubů.

Čtvrtý sjezd se sešel až po světové válce ve dnech 28. až 31. srpna 1920 a byl pronásledován nepřízní počasí. Přesto měl tradičně hojnou účast a účastníci dodnes vzpomínají na projev Václava Hejna u Šolcova pomníku

a na vystoupení soboteckého rodáka, houslového virtuosa Jaroslava Pekelského.

Pátý sjezd byl svolán na dny 27.—30. srpna 1927 na paměť 50. výročí založení Sdružení studujících soboteckých. Patřil k těm nejslavnějším. Jeho čestným předsedou byl naposledy MUDr. Sedmidubský, ale na přípravě sjezdu se podíleli rozhodujícím způsobem pražští rodáci. Jejich Kruh vyhlásil zvelebovací soutěž, která měla velký ohlas v Sobotce i v okolních obcích. Konala se rovněž okresní výstava. Hlavním přínosem trvalé hodnoty byl však rodácký pomník na soboteckém hřbitově, který rodáci a přátelé Sobotky věnovali svému městu k uctění slavných soboteckých rodáků jinde pohřbených. Pomník je dílem pozdějších národních umělců Pavla Janáka a Karla Pokorného.

O deset let později, 28.—30. srpna 1937, jsme v Sobotce uvítali hosty šestého rodáckého sjezdu. Konal se ve znamenitě dokončené opravě Humprechta a otevření černínských komnat. Na jeho přípravách se opět významně podíleli pražští rodáci v čele s Milošem Peldou. Kromě humprechtských slavností upoutala největší pozornost výstava obrazů Václava Špály a vystoupení Ondříčkova kvarteta. Jako pozoruhodnost je nutno uvést, že sjezd poprvé trval jen tři dny.

Sedmý sjezd se uskutečnil ve dnech 28.—30. srpna 1948 a byl spojen s oslavami 450. výročí povýšení Sobotky naměsto. Z mnoha akcí opět nejvíce pozornosti poutala výstava obrazů Václava Špály a dokumentů z historie města. Hodnotnou památkou na sjezd zůstává sborník příspěvků k dějinám města „Sobotka 1498—1948“.

Naposledy zavolala Sobotka své rodáky ke sjezdu v pořadí osmému před deseti lety, 23.—25. srpna 1958. Na ten se již většina čtenářů pamatuje a jistě má také doma sborník „Sobotka 1958“. Ale také jedním smutným prvenstvím se vyznačoval tento sjezd — poprvé na něm nesehráli sobotečtí ochotníci divadelní představení.

Letos tedy bude ve dnech 24.—26. srpna již IX. sjezd rodáků a přátel města Sobotky a okolí. Věřme, že naváže na dobrou tradici těch předcházejících a bude patřit k těm, na které se nezapomíná.

A teď ještě krátce o tom, jaký býval program rodáckých sjezdů kromě těch mimořádných významných akcí, o kterých jsme se zmiňovali. Prvních pět sjezdů trvalo vždy čtyři dny, od soboty do úterý. Na pořadu bývala divadelní představení, promenádní koncerty, slavnostní uvítání účastníků sjezdu, zádušní mše za rodáky, návštěva Humprechta a hřbitova, společné fotografování, zápis hostů do pamětní knihy, „zlatá hodinka“ a na závěr tradiční výlet na Kost. Od r. 1906 přibyla pravidelná výroční schůze Jeřábkovy družstva. Pak ale již musel být program časově omezen na tři dny a nyní i to „zlaté pondělí“ již nebývá tak drženo.

V dnešní době by se snad mohlo zdát, že tradice rodáckých sjezdů nemůže městu nic přinést, že mladým na rodáckých vztazích už nezáleží a že ani starší nemají čas na sentimentální vzpomínání. Ale není tomu tak. Právě v poslední době vidíme, jak i rodácké tradice ožívají, jak právě ti mladí a nejmladší se hlásí k Sobotce (a podobně tomu je i u jiných míst), jak jim pobyt zde vrací klid, spokojenost a vyrovnanost v rychlém tempu dnešního života velkého města. Proto jistě i letos uvítáme v Sobotce mladé i ty dříve narozené, všichni se rádi setkají s přáteli z dávných let, popovídají si, zavzpomínají a odpočinou si v našem krásném kraji.

Láska k rodu a rodišti je matkou lásky k vlasti, říkali naši předkové. Buďte nám proto vítáni!

Zpráva o XII. Šrámkově Sobotce

(29. června — 6. července 1968)

Letošní XII. Šrámkova Sobotka měla heslo „Schola ludus — Škola na jevišti“ s vysvětlujícím podtitulem:

Recitace, dramatizace, divadlo jako vyučovací a výchovný prostředek.

Program,

kteří vždy vycházel z rozboru současné kulturní situace a aktuálních potřeb školy, chtěl letos dát výraz snahám volajícím po zesílení estetické výchovy na školách, a to prostřednictvím recitace, dramatizace a divadla, neboť podle Komenského nad divadelní hry „není účinnějšího prostředku k vypuzení malátnosti a vzbuzení čilosti“.

Na toto ústřední téma měli účastníci

dopoledních seminářů

ve dnech 1.—6. července připravenu řadu přednášek a diskusí. O tom, jak vypadaly žákovské hry v minulosti a co jimi chtěl dokázat J. A. Komenský, přednášel dr. Jan Port, ukázky z Komenského přednesl svitavský soubor prof. M. Votavové; o tom, jak dětským a studentským divadlem vychovávají v cizině, kde často mívají hodiny dramatu ve školních osnovách, z vlastních zkušeností vyprávěla Eva Machková z Ústředního domu lidové umělecké tvořivosti; široká rozprava, zahájená prof. dr. Felixem Vodičkou a řízená V. Kamelským, ukázala, jak nové pojetí literární výchovy otvírá cestu i ke „škole na jevišti“ a k jevišti na škole; další diskuse o tom, jakou metodou se děti a mládež mají vést k vytříbeným mluvním projevům a vůbec k aktivnímu vztahu k literárním dílům, byla uvedena zástupcem Výzkumného ústavu pedagogického v Praze D. Píckou a obohacena připomínkami zkušených praktiků (Miloslav Disman, dr. Vratislav Kubálek) a profesorů pedagogických fakult; závěrečný seminář se soustředil na téma, jak aktivní prožívání četby při recitaci a jiných mluvních projevech pomáhá v léčbě nemocných dětí (MUDr. Jiří Pětivoký, MUDr. Jiří Filsak aj.); byl tu i doporučen seznam knih krásné literatury, vhodné k tomuto účelu.

Na diskusích se valná část účastníků — jako už o IX. Šrámkově Sobotce, která byla věnována řečnictví — shodla v tom, že upadá kultura mluveného slova i na školách, že je značný počet žáků, kteří mají vadu v řeči a neléčí ji, a ozvalo se i konstatování, že učitelé jsou málo připraveni, aby zvládli techniku řeči, výslovnosti a koncepci mluveného projevu. Proto bylo s uznáním kvitováno, že do programu Šrámkovy Sobotky byla pojata

celostátní soutěž posluchačů pedagogických fakult

v uměleckém přednesu, zorganizovaná za pomoci Ústředního domu lidové umělecké tvořivosti. Do soutěže byli vysláni vítězové fakultních kol z Prahy, Brna, Plzně, Ústí n. L., Hradce Králové, Banské Bystrice a Trnavy. Nešlo tu o vybojování místa nejlepšího učitele-recitátora, nýbrž o stanovení vzorové normy a o probuzení zájmu o recitaci a jiné formy, které mohou rozvíjet tvořivé schopnosti dítěte v oblasti živého slova. Soutěžící studenti (18) ve shodě s porotci (Dana Musilová, L. Pelikánová, Ján Beňo, Jan Šrámek a Jiří Hraše) a se zástupci fakult vznesli požadavek, aby se umělecký přednes jako prostředek literární a všeobecné výchovy stal zvláštním předmětem na pedagogických fakultách. Snad tedy letošní Šrámkova Sobotka dá podnět k opatření, které by mohlo přinést užitek výchově dětí a mládeže a zvýšit péči o kulturu naší mateřštiny.

Odpolední a večerní pořady

začaly hned v sobotu 29. června večer, a to dvěma podniky původně neplánovanými, ale vyvolanými spontánní agilitou mládeže, která se tu sjela: kolektiv žáků LŠU z Broumova přednesl v humprechtském háji za soumraku dobře aranžované pásmo z textů V+W a soubor železniční průmyslové školy z Letohradu večer rozesmál a rozezpíval restaurační sál Syrovandy svými svěže a zábavně interpretovanými Zpěvy lidu pražského.

O dobrých výsledcích dlouhodobého školení v uměleckém přednesu, jak je naplánoval KOS v Hradci Králové zásluhou J. Vavříčky, svědčila vystoupení jednotlivců a souborů z Východočeského kraje (Sobotka, Svitavy, Havlíčkův Brod) na tzv. „poetickém odpolední“, pravidelně pořádaném na třech soboteckých prostranstvích v neděli.

V neděli v 19 hodin byly promítnuty 3 dokumentární filmy rež. Miro Bernata: 1. Jsi odpovědný za svou rúži (se záběry z dětské psychiatrické kliniky v Brně), 2. Já, Petr Bezruč, 3. Ať zním! (se záběry ze Sobotky a z pobytu Fráni Šrámka v Sobotce). — Po 20. hodině značná část diváků (mezi nimi i 25 delegátů z krajské organizace ČSM) odjela na hrad Kost, v jehož prostorách prof. LŠU z Prahy 5 Eva Velková se svými žáky improvizovala nevšední představení typu „zvuk a světlo“ — představení tak zdařilé, že se na hradě budou i příště organizovat podobná vystoupení.

V pondělí 1. července se sál sokolovny naplnil při představení svitavského dětského souboru, který předvedl živou dětskou hru „Hurá, na ně!“. Jejím autorem, režisérem a dirigentem v jedné osobě je učitel Vladimír Šauer. — Další ukázkou, co znamená tvořivá práce s dětmi, bylo provedení Rakovnické vánoční hry, kterou v úterý 2. července sehrálo Recitační studio Šrámkova domu za režie E. Seemannové. — Ve středu 3. července pražské recitační studio přilákalo mnoho obecnosty na reprízu Kramářských písní, s nimiž letos na jaře vystoupilo v pražské Viole. — Čtvrteční večer 4. července patřil posluchačům pedagogických fakult, kteří se nejlépe umístili v recitační soutěži (J. Beňovský a Magd. Tothová z B. Bystrice, St. Brabec z Ústí n. L., P. Círnal a Věra Hrdinová z Brna, Jar. Chrupa z Hradce Králové). Na závěr večera, na němž výkony soutěžících zhodnotila L. Pelikánová a který zrežisoval Jiří Hraše, vystoupil, srdečně aklamován, pěvecký soubor pedagogické školy z Turčanských Teplíc, který si sem se svou ředitelkou a dirigentkou zajel.

Pátek 5. července přinesl nevšední požitek: Soubor Památníku národního písemnictví Opera antique Bohemica Strahoviensis vybral pro své vystoupení tři veselé žákovské opery z 18. století: Loosovu parodii O komínku špatně postaveném, žertovnou hříčku O ožralci od J. Přibila a latinskou satirickou operu F. X. Brixioho Erat unum cantor bonus.

Poslední večer v sobotu 6. července se konal v střediskové knihovně při osvětlení svíčkami. Tam Recitační studio Šrámkova domu předneslo v zjednodušené podobě již dříve nastudovanou a zdramatizovanou prózu Ant. d'Exupéryho Malý princ. O smyslu a významu této světoznámé knihy promluvila prof. Jiřina Kultová z pedagogické fakulty v Praze.

Tak byl program, oficiálně zahájený v neděli 30. června srdečným projevem nár. umělkyně Jarmily Glazarové a doplněný recitací Julie Charvátové, splněn do slova a do písmene. Přinesl, zdá se, aspoň tyto hlavní výsledky: Upozornil na základě zásad Komenského a v souhlase se současnými pedagogickými i lékařskými názory u nás i v cizině na důležitost aktivní výchovy dětí a mládeže dramatem; zorganizováním recitační soutěže posluchačů pedagogických fakult byl dán popud, aby na tyto stránky výchovy byl brán zřetel při přípravě kandidátů učitelství, a to především zvýšenou odbornou péčí o kulturu slova; přehlídka vystoupení recitačních a dramatických překvapivě potvrdila, že v mládeži je dostatek snahy i nadšení pro to, co se nazývá „schola ludus“, a že je jen potřeba dobrého vedení ze strany učitelů a kulturních pracovníků; sobotecké setkání jim jistě přineslo nejen podnět a inspiraci k rozšíření a prohloubení této práce s mladými lidmi ve škole i mimo školu.

Nelze pominout to, že program obohatila i

hudební vystoupení.

Na zahajovacím matiné 30. června zazněly poprvé písně „Sobotceckého triptychu“, který jako dar Šrámkově Sobotce složil (na text J. Boudyše) prof. dr. Josef Plavec; písně s velikou hlasovou kulturou přednesla Jarmila Pátová za klavírního doprovodu dr. Ladislava Vrchoty. — Velmi vhodným úvodem k Rakovnické vánoční hře byl koncert mladé žákyně JAMU Evy Dolákové, jedné z vítězných flétnistek na letošním Pražském jaru; přednesla Händlovu a Bachovy sonáty pro flétnu (u klavíru L. Slavíková).

Jako obvykle — příčiněním a péčí dr. Karla Samšiňáka — doplňovaly program Šrámkovy Sobotky

výstavy výtvarných prací.

V střediskové knihovně byly instalovány dětské portréty akad. malířky Vilmy Vrbové (o jejím díle promluvil dr. Vlastimil Vinter) a v Šolcově statku byla uspořádána výstava „Od lidové k výrobní hračce“, uvedená N. Melnikovou-Papouškovou.

Protiváhou pracovní náplně seminářů a náročných večerních pořadů byly

odpolední vycházky a exkurze.

Celodenní exkurze za vedení V. Kamelského měla za cíl prohlédnout plastik v Hořicích a návštěvu Pasek n. Jiz. Tam, v působišti brozeneckého učitele Věnceslava Metelky, zdařilé vystoupení souboru Osvětového domu v Jičíně navodilo atmosféru besedy, popisované v Raisových Zapadlých vlastencích.

Ve dnech 29. 6.—3. 7. probíhal také

seminář lektorů a recitátorů Východočeského kraje,

kteří tu pravidelně pořádá Krajské osvětové středisko v Hradci Králové za vedení Josefa Vavříčky. Výsledkem této několikaleté akce je jisté to, že mezi ostatními českými kraji je Východočeský kraj pokládán za velmoc v oboru uměleckého přednesu.

Literární soutěž Šrámkovy Sobotky,

dotovaná školskou a kulturní komisí ONV v Jičíně, byla již poštěstí součástí sobotceckého festivalu. Na zahajovacím dopoledni dne 30. června vyhlásil předseda komise František Dvořák tyto výsledky soutěže: Do 15. dubna došlo letos 22 prací, a to 11 beletristických, 3 studie literárněvědné a 8 prací vlastivědných. V 1. kategorii získal 1. cenu v částce 1000 Kčs dr. Josef Plavec za zhudebnění Sobotceckého triptychu na text J. Boudyše, v III. kategorii byla 1. cena udělena Bohumilu Slavíkovi za botanickou práci *Sparganietum minimi* v Českém ráji; 2. cena (500 Kčs) byla přirčena v II. kategorii Janu Wagnerovi za příspěvek ke genealogii rodu matky J. Š. Kubína a v III. kategorii Václavu Frýbovi za práci o kulturních pracovnících Jičínka. 7 autorům bylo vysloveno čestné uznání a přirčeny odměny (Milena Kovařová, L. Klukanová, K. Vůjtek; Al. Havel, inž. Z. Flejberk; J. Ježková, Jiří Trejbal). Ve všech pracích najdou zejména vlastivědní pracovníci mnoho cenného materiálu.

Účastníci

Stálým jádrem účastníků na všech bodech programu byli členové **učitelské exkurzní vzdělávací základny v Sobotce**. Bylo jich letos 76 (loni 71), a to z Prahy 29, ze Středočeského kraje 4, Západočeského 5, Severočeského 4, Východočeského 18, Jihomoravského 6, Severomoravského 6, Západoslovenského 2, Středoslovenského 2. Část posluchačů dojížděla na jednotlivé přednášky a pořady z okolí, přicházeli i místní obyvatelé.

Průměrná návštěva v seminářích byla kolem 100 lidí (nepočítajíc účast 280 lidí na zahájení). I večerní pořady ve spojitelně, sokolovně a jinde byly dobře navštíveny. Na výstavách se vystřídalo na 500 návštěvníků, přestože výstavy byly otevřeny jenom týden.

Všichni cizí návštěvníci, zejména ti, kteří po celý týden bydlili v exkurzní základně ve škole, i ti, kteří byli ubytováni na koupališti, v Čalovicích, na Kosti, v hotelích i soukromých bytech, vyjadřovali svou spokojenost, i když ubytovací poměry nebyly bez nedostatků (škola byla t. č. bez školníka a stále uklízečky). Obecně chválili bohatý a hodnotný program, dobré stravování, ohotu domácích lidí a hlavně družnost, která se tu mezi všemi vyvinula. Kvitovali i možnost přátelského styku s přednášejícími a jinými vzácnými hosty; tu jako vždy úkoly společenského střediska plnil Šrámkův dům. Účastníci seminářů ocenili i dar 5 publikací, které ÚDLUT všem

věnoval. K dobré náladě přispívalo i nádherné letní počasí, které umožňovalo osvěžující vycházky i koupání. Bylo slyšet i slova chvály na přívětivý vzhled města.

Mezi návštěvníky byl po celý týden redaktor Rudého práva Ladislav Kapek a redaktorka Učitelských novin Vítězslava Šrámková; po dva dny živě sledovali programy zasl. umělec Miloslav Disman a dr. Vratislav Kubálek z Čs. rozhlasu v Praze a pracovníci Čs. rozhlasu v Hradci Králové.

Propagace.

Sobotku a ŠS soustavně propaguje Zpravodaj Šrámkovy Sobotky, který za redakce K. Bílka vychází měsíčně a po dobu festivalu denně. K Šrámkově Sobotce byly vydány propagační letáky, plakáty a pozvánky podle návrhu akad. malíře K. Marxe. Denní programy byly uváděny na poutačích, které dodal Osvětový dům v Jičíně, a místním rozhlasem. Také pražský rozhlas a většina deníků a jiného tisku přinesla zprávy, hlavně po tiskové konferenci, na níž o sobotceckém kulturním týdnu referovala M. Hejnová. Obširné hodnocení přineslo Rudé právo, Mladá fronta, Učitelského noviny, Pochodeň a pražský rozhlas 9. VII. ve dvou pořadech.

Výsledky propagace je vidět v tom, že Šrámkova Sobotka a Sobotka vůbec rok co rok přitahuje nové návštěvníky, a ti se potom sami stávají propagátory, jak dosvědčuje počet školních a turistických zájezdů a návštěv. To má jistě i ekonomický význam.

Organizace

Šrámkových Sobotek je založena na iniciativně několika domácích pracovníků, kteří jsou ve spojení s MNV a OB. Jsou vděční za ideovou (a někdy i finanční) pomoc, kterou si získávají u jednotlivců a institucí mimo Sobotku. Letos spolupřadatelé byly tyto instituce: ONV, ŠKK ONV v Jičíně, Krajské osvětové středisko v Hradci Králové, Krajský pedagogický ústav v Praze, Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti v Praze, Památník národního písemnictví v Praze, Osvětový dům v Jičíně.

V podrobnostech byly organizační práce rozděleny takto:

1. Koncepce programu jednání se spolupřadatelé, s přednášejícími a účinkujícími, propagace, veškerá korespondence — M. a V. Hejnovi.
2. Exkurzní vzdělávací učitelská základna a všechny práce s ní spojené — D. Bílková-Kyzivátová.
3. Ubytování účastníků mimo základnu — O. Martinec, V. Hejn.
4. Stravování ve školní jídelně — Zdena Holubová.
5. Redakce a vydávání denního Zpravodaje — K. Bílek a O. Martinec.
6. Technická zařízení a scénické úpravy — P. Bureš, V. Fiedler, Fr. Zajíček z OD v Jičíně.
7. Vycházky a exkurze — D. Bílková-Kyzivátová, K. Bílek, dr. K. Samšiňák, V. Kamelský, Jos. Volf.
8. Výstavy — dr. K. Samšiňák, K. Bílek, Jos. Volf, V. Hašková, B. Kozáková.

Přadatelé děkují všem institucím a jednotlivcům, kteří mají podíl na zdárném průběhu letošního festivalového týdne.

Navštivte Sobotku

V Sobotce na náměstí **ŠRÁMKŮV DŮM** (literární archiv, básnickova pracovna, sňh poezie, besedy o literatuře a umění)

RODNÝ STATEK BÁSNÍKA VÁCLAVA ŠOLCE, jedna z dřevěných lidových staveb

SOBOTECKÝ HRBITOV, oslavený Fráňou Šrámkem a E. Axmanem, s hrobem V. Šolce a F. Šrámkova Významné sochařské památky

ZÁMEK HUMPRECHT, vlastivědné a literárněhistorické muzeum (F. V. Jeřábek, V. Šolc, J. L. Turnovský, F. Šrámek). Rozhled po Českém ráji

STÁTNI HRAD KOST (4 km od Sobotky) Sběrka gotického umění z majetku Národní galerie

Několik myšlenek z projevu národní umělkyně

Jarmily Glazarové

Drazí přátelé, už je těch našich společných Sobotek přesně jako apoštolů. Myslím, že to není špatné přirovnání. Ježíš rozesával apoštoly s posláním: jděte a učte všechny národy. Každá naše Šrámkova Sobotka měla své krásné téma, závažné, cenné, nové. A vy všichni, kteří se sem vracíte s prvním dnem prázdnin, to téma přijímáte, promýšlíte, doplňujete, a vracíte se ke své práci s posláním.

Letošní téma, schola ludus, otvírá pohled do nových dílen lidskosti, do dramatické tvorby, jejímž dějištěm je škola i jeviště, obojí stejně závažné, obojí ruku v ruce. Řada vynikajících pracovníků pojedná o škole na jevišti odborně a zasvěceně. Pevně doufám, že ode mne neočekáváte nic podobného. Mým úkolem je, jako každoročně, vás upřímně a vřele přivítat — s obavou, kterou neskrývám, že je to třeba už jednotvárné, vidět za tímto stolem vždy téhož člověka. A třeba ne. Třeba už jsem se stala inventářem těchto Šrámkových Sobotek a patřím k nim tak jako celé městečko, na něž se těšíte, jako ty stromy a louky a krajina všude kolem. Byla bych šťastna, kdyby tomu tak bylo...

Věřím, že divadlo má čarovnou moc. Dává život slovům, dává jim lesk a nový obsah, je prostředníkem mezi životem a uměním. Je syntézou, a proto nejjobsažnějším, nejmocnějším prostředkem působení. Myslím si, že snaha ušlechtilých lidí po renesanci školy na jevišti je prvním reálným krokem estetické výchovy. Milí přátelé, většinou

jsíte učitelé. A stojíte v boji s časem, s osnovami, často s nepochopením, často s byrokratickým přístupem. A v srdci máte svůj sen o výchově ke kráse, k poezii, ke všem druhům umění, ke všemu, o čem skutečný pedagog, učitel a vychovatel sní jako o zaslíbené zemi. Je stále daleko, ba ještě dále, a pořád se nám vzdaluje pod náporom ekonomických trampot a denních problémů. Ale naproti tomu je přece vždycky důvod k radosti. Někde se něco daří, dobří duchové a krásné sudičky najdou příležitost, aby rozžehli plamínek, aby v pravou chvíli vpašovali verš, ukázali obraz, dali zaznít hudbě...

Heslem dnešních dnů, heslem plným významu, nadějí, slibů, jsou slova „obrodný proces“. A protože jsem zvyklá pracovat s obrazností, představuji si obrodný proces jako krásnou, velikou bránu, otevřenou dokořán. Do nových prostor. Do nových možností. Do obrozeného světa lidí, kteří chtějí být jiní. Chtějí být lepší, družnější, lidsější, srdečnější, laskavější, moudřejší. Takoví, aby se skutečně pokoušeli vytvořit lepší svět, kde bude mít krása domovské právo. Kde bude škola mít dosti místa pro výchovu uměním, divadlem, poezií, hudbou. Myslím však, že začátek je právě u učitelů. Oni první ať vstoupí do té brány obrodného procesu, ať tam stojí připraveni s gestem štědrého dárcce, jako ten Komenský ve staroslavném kolegiu. Ať je jim škola hrou — velikou dramatickou hrou, v níž jde o lepší lidi. O lepší budoucnost. To je snad posláním naší dvanácté Sobotky.

Pomístní jména ve Kdanicích

Československá akademie věd se obrátila v roce 1963 na národní výbory se žádostí o vypracování seznamu pomístních jmen, která jsou dochována v jejich katastroch. Tímto úkolem byli většinou pověřeni obecní kronikáři. Význam úkolu zhodnotil v minulém čísle Zpravodaje Šrámkovy Sobotky kronikář z Markvartic Jindřich Slavík, takže mohu na jeho článek hned navázat soupisem místních a pomístních jmen z Kdanic a Trní.

Nejprve o jménu obce, osady a samot (místní jména): **Kdаницe** dostaly jméno podle toho, že zde byla ves lidí Kdanových (toto osobní jméno je doloženo). **Matice** — snad ves lidí Matových (Matějových). Je to samota se čtyřmi popisnými čísly na rozhraní tří katastrů: soboteckého (1 stavení), oseckého (1 stavení) a kdanicického (2 stavení). **Rachvala** — dnes zde je les, role a neplodná půda na návrší. August Sedláček se ve svých „Hradech a zámčích“, díl X., domnívá, že tam kdysi stávala opevněná tvrz. Prof. Veselý uvádí tvar Rachvaly a píše, že by jméno původně mohlo znít Rachovy valy (osobní jméno Rach je doloženo). **Trní** — jméno vzniklo podle porostu. **Zdářek** — dnes samota u lesa. Název vznikl podle vypálení čili vyždáření části lesa pro stavbu. Dnes to jsou dvě čísla, z nichž na čp. 10 je uváděn Matěj Podobský již v roce 1785. Tento rod, asi jeden z nejstarších u nás, tam bydlí podnes. Při výkladu těchto jmen jsem se držel článku Josefa Veselého: Výklad místních jmen na Sobotecku (Sborník musejního spolku v Jičíně I—1935, str. 54—66) a díla Antonína Profouse a Jana Svobody: Místní jména v Čechách I-V.

Pomístní jména v katastru obce: **Za vovčínem** — nyní zahrada, kdysi stával poblíž panský ovčín. **U špejcharu** — nyní pole, až do roku 1878 stával naproti kontribučenský obilní špýchar (o jeho významu a osudu napíši někdy jindy). **Na šibeňáku** — dnes je zde louka, role a pastvina. Název je velmi starý a potvrzuje, že nedaleko na soboteckém katastru stávalo popraviště (jeho základy vykopali po 2. světové válce členové Musejní společnosti v Sobotce). **Na spáleninách** (louka, role, pastvina) — název připomíná, že je zde písčítokamenitá půda. **Na kalhotech** (role) — původ jména neznám. **Na kamení** (role, louka, zahrada) — název asi podle šterkokamenité půdy. **Dlouhá louka** — název je odvozen od tvaru této louky. Původně zde býval rybník **Šibeňák**. **U Zvolín-**

ku (louka) — kdysi zde býval rybník **Zvolínek** — původ jeho pojmenování je neznámý. **Na těžký** (role, louka, pastvina) — název je podle těžké, jílové půdy. **Na svatojánský** — název této role je odvozen podle kapličky, v níž byl kdysi obraz sv. Jana Nepomuckého. **Na bukováku** — na místě dnešní louky byl kdysi velký rybník **Bukovák** [názvy rybníků jsou už na mapě kosteckého panství od Ign. Hötzla asi z roku 1750, která je reprodukována v Knize o Kosti prof. Josefa Pekaře]. **V hadlinci** — toto jméno se už užívá jen málo, jeho původ je neznámý. Dnes zde jsou role, louky, les, pastviny a zahrady. **Na předáňkách** (role) — původ jména neznámý. **Na padesáti** (role) — ani původ tohoto jména nevíme. **Na široký** (role) — asi podle tvaru pozemku. **Na podhajske** (role, louka) — název podle polohy pod lesem. **Malý šavle**, **Velký šavle** (role) — vznik názvu není znám. **Dlouhý vrch**, **Kulatý vrch** (role) — podle polohy pozemku. **Ve šlechtách** (role) — původ názvu není znám. **Ve třeshňovce** (role) — zde býval třeshňový sad. **Výměnek** (role) — název se už dnes téměř neuvívá, kdy vznikl, není známo. **Bůvovsko** (role, pastviny): prof. Pekař píše ve své Knize o Kosti, díl II.: „Roku 1648 postoupil sedlák z Předměstí Jiřík Bůva panu Kelbichovi (Kelbichové z Ostrychu drželi dvůr v Kdanicích) od gruntu svého čtvrt lánů rolí, „pusté, lesem zarostlé,“ u lesa panského nad Spišovou.“ Od jména tohoto sedláka je tedy odvozen název, který se dodnes užívá. **V rybníkách** (role) — název asi podle zamokřeného pozemku. **Na barevně** (les) — původ názvu neznám. **Spyšovský potok** pramení kdesi pod Kumbálovem, protéká kdanicickým katastrem. Původ jeho jména je jasný — podle vsi Spyšová. **Krocna**, **Pod Krocnu** — skála v lese, v jejíž průrvě je vytesán dosti uměle ještěr. O původu jména skály ani o tvůrce ještěra není nic známo. **U hluboký strouhy** — je to uměle vytvořená svodnice vody, kterou se voda převáděla z rybníku Šibeňáku do rybníku Bukováku. Název převzalo i JZD pro jméno svého honu.

Většina pomístních jmen je již tak starého původu, že dnes se jejich vznik těžko zjišťuje. Jsou však velmi zajímavá a jejich dnešní stav by bylo užitečné všude podchytnit. I čtenáři ZSS by jistě rádi poznali pomístní jména z jiných obcí. Co říkáte, kronikáři a pamětníci z dalších obcí — napíšete je?
JOSEF LINKA

Chodíme-li s očima otevřenými po soboteckém náměstí, po hlavních i vedlejších ulicích městečka i po vesnicích kolem Sobotky, nestacíme se divit, kolik starobylých i novějších nápisů k nám hovoří se stěn domů. Vyprávějí nám o vynikajících osobnostech, které se tu narodily nebo zde žily. S lomenic dřevěných domů promlouvají dávno již mrtví stavebníci. Monogramy na kamenných portálcích nás lákají uhádnout jména někdejších majitelů. Ale i monogramy a letopočty na fasádách novějších domů prozrazují radost a pýchu stavebníků nad dokončením díla. Vedle toho jsou všechny tyto nápisy důležitými historickými a kulturními dokumenty, které vytvářejí s dalšími charakteristickými stavbami Sobotce zvláštní specificky důvěrné a milé životní prostředí, které marně hledáme v jiných krajích.

Občané si zde nápisů váží, ctí v nich odkaz minulých generací, i když je třeba říci otevřeně, že mnohým z nich už nerozumějí. To se týká převážně nápisů na záklopách dřevěných domů, jimiž se tento článek bude hlavně zabývat. Důvody jsou několikero. Nápisy jsou umístěny vysoko ve stínu kukly nad lomenicí, některé jsou velmi opadané, tmavé a jsou někdy psané neumělým, těžko čitelným švabachem. Bez pomoci kukátka, příznivého osvětlení i určité praxe je opravdu nesnadné je všechny rozluštit až do posledního písmene.

Nejdříve si musíme vysvětlit, co je to záklopa. Zdobení štítů roubeného domu, lomenice, reprezentoval majitele ve společenství sousedů. Chudého jednoduchou výzdobou, bohatého přiměřeně honosnějším článkováním a krajkováním. V každém případě zhotovení lomenice nebylo pro stavebníka lacinou záležitostí. Proto k její ochraně před nepohodou byla přes ni dopředu prodloužena křídla střechy. Nahoře ve špičce byla za stejným účelem vytvořena zkosením střechy malá valbová stříška. Podle toho, že podobou připomínala kuklu, kterou nosili dříve naši předkové k ochraně hlavy a krku, dostala také jméno kukla, kukle. V Pojizeří se jí říkalo kabřínek stejně jako na Jilemnicku a Náchodsku. V Libošovicích, Vesci, Nepřívěci, Příchvoji a jiných obcích Sobotce jsem slyšel termín pasnice.

Aby pěkný dojem lomenice nebyl v pohledu rušen obnaženou konstrukcí latí a šindelů, byla pod křídla střechy přibíjena malovaná prkna, zvaná okřídla. Kukla byla odspodu „zaklopena“ prknem, zvaným záklopa. Tento název uvádí Sborník památkové péče, Praha 1962, str. 225. Ing. arch. Josef Tkalců užíval termínu záklopaň (J. Tkalců: Lidové stavby na Sobotce, sborník Sobotka 1948), na užším Jičínsku jsem slyšel všude pojmenování záklop, termín záklopa se užívá na Hlinceku (T. Nováková: Východočeské lomenice, Praha 1903).

Záklopa se přímo nabízela k umístění údajů o stavbě jednak svou polohou v ose lomenice a pak i tím, že byla dokonale chráněna proti dešti, pokud byl šindel na kukle v pořádku. Tak se písmo i výzdoba záklop mohla zachovat až 250 roků. To dokazuje třeba nápis na domě č. 75 v Novoměstské ulici v Sobotce, starý 230 let.

Pěknou sbírku záklop uchovává museum na Humprechtě. Přesto, že se zabývá už více než 20 let soupisem textů z podkrkonošských, zvláště jičínských lomenic, Sobotcecko jsem si nechával až nakonec. Byl jsem přesvědčen, že nápisy v museu jsou v bezpečí a že nezmizí jako ty, které jsou vystaveny nepohodě na domech a bývají při opravách neuvědomělými majiteli velmi často ničeny. A tak konečně v roce 1966 jsem se vypravil s Karolem Bílkem na Humprecht. Bylo to na jaře, kdy ještě prostory musea nebyly přístupny veřejnosti. Vyhledali jsme a do sšeřelého vestibulu snesli všechny záklopy. Bylo jich tehdy osm. Tam jsem je osvětlené reflektorem postupně ofotografoval. Společně jsme je zároveň luštili, přečetli a zapsali. Na Humprecht jsem potom v létě zavítal ještě jednou, abych si fotografie omaloval podle originálních vzorů. Rok na to, v létě 1967, obešel jsem s fotoaparátlem roubené domy v soboteckých ulicích a zachytil na film a do poznámek zapsal všechny nápisy na lomenicích, které se daly číst. Doma jsem pak materiál zpracovával.

Mezitím se objevila ve Zpravodaji Šrámkovy Sobotky zprávička, že chystám pro časopis článek o soboteckých záklopách. Původně jsem s ním chtěl ještě nějaký čas počkat, až budu mít opravdu všechny materiál pohromadě. Abych však nenechal čtenáře dlouho čekat, rozhodl jsem se, že napíši pojednání už teď s vědomím, že budu dodatečně upozorněn na opomínané záklopy a zaujmu

k nim stanovisko později. Abych se přiznal, chci článkem i tak trochu vyburcovat občany ze Sobotky a okolí, aby redakci ZŠS poslali zprávy o těchto památkách, pokud se tu a tam ještě vyskytují. Jestliže jejich texty nebudou otištěny v tomto článku, redakce je zveřejní dodatečně, aby tak vznikl soupis nápisů z lomenic Sobotcecko jako dokument existence posledních pozůstatků kdysi zde všeobecně užívaného popisování a datování staveb.

O Sobotce je obecně známo, že její zvláštní intimitu vytvářejí krásné starobylé roubené domy. Pokud by šlo o pouhý počet dřevěných domů, předčí ji bezesporu třeba Lomnice n. Pop., Jilemnice, možná i Polička a jiná města. Ale co do krásy a rozmanitosti staveb nevyrovná se Sobotce ani jedno ze vzpomenutých měst. Snad se o tom zmiňují zbytečně, protože to ví každý, ale je nutné to připomenout. S touto zvláštností souvisí totiž další, dosud nikým nekonstatovaná a i samotným místním znalcům neznámá přednost Šrámkova města. Dovolují si ji tu vyjádřit, zatím hypoteticky, touto větou: Sobotka je pravděpodobně v celé republice městem s největším počtem zachovaných nápisů na záklopách lomenic. Nakolik je zde vyslovená domněnka oprávněná, dotvrzuje připomenutá statistika o záklopách z několika blízkých východočeských měst.

Jméno města	Počet čitelných záklopů			Součet
	na domech	v museu z města	z okolí	
Sobotka	26	8	6	40
Jičín	2	3	22	27
Železnice	1	16	9	26
Pecka	2		19	21
Lomnice n. Pop.	1	4	5	10
Jilemnice	4			4
Hořice v P.			1	1
Turnov			1	1

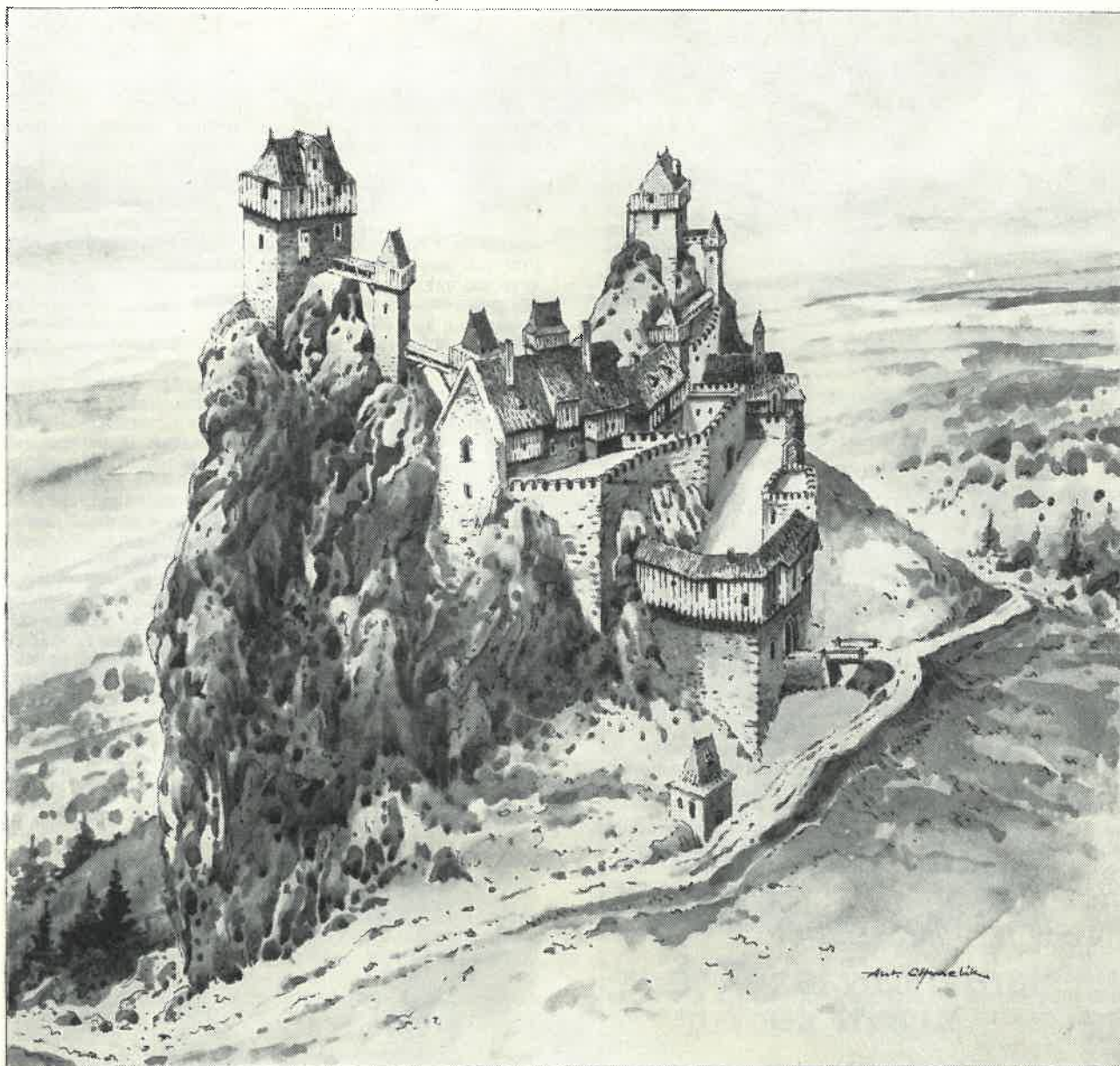
Záklopa z r. 1801 na domě č. 27 v Sobotce — majitel Václav Dvorský

Tabulka ukazuje, jak daleko vpředu před ostatními městy je Sobotka počtem 26 čitelných záklop, umístěných dosud na objektech (z toho 3 jsou na půdách). A je ještě hodně dalších, které bychom přečetli, kdyby k nim byl lepší přístup. U dalších, dnes již zmizelých, známe úplné nebo částečné texty.

Větší soubory záklop v muzeích jsou zpravidla výsledkem sběratelské péče místních pracovníků. V Železnici je sbíral Václav Kozák, v Lomnici n. Pop. Bohumír Kozák, na Jičínsku já. Sběratele ze Sobotky a Pecky jmenovitě neznáme.

Do soboteckého musea na Humprechtě jsem získal k původním osmi kusům v roce 1966 záklopu od p. Václava Bašuse ze Safranice č. 163 a roku 1967 obstaral dr. Josef Boudyš další z Rudolfova statku v Mrkvojedech č. 1. Roku 1968 darovali mým prostřednictvím museu na Humprechtě záklopy p. Jar. Ječný z Rytířovy Lhoty, Vlad. Havránek ze Sobotky, Mil. Kratochvíl ze Zámostí a Jos. Pasecký z Pařížku. Nyní je tedy na Humprechtě 14 záklop a věřím, že jejich počet poroste dalšími dary.

(Pokračování příště)

Jedna z rekonstrukcí původní podoby hradu Trosek
od Antonína Chmelíka

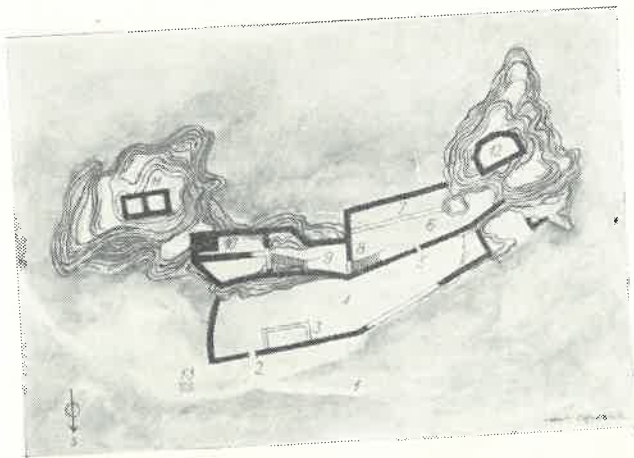
O starém úboru Trosek

Ing. ANTONÍN OTMAR

Trosky byly postaveny jednorázově, patrně v desetiletí 1370—1380. Hrad měl však jepičí život (120—140 let). Koncem 15. století Jan Zajíc z Hazmburka dal Trosky upravit za vdovské sídlo své dceři Anežce Šternberkové. Sídliila na nich až do své smrti. To bylo také naposledy, kdy Trosky byly obydleny svou vrchností. Další jejich majitelé měli na nich už jen své úředníky, později dokonce jen některého služebníka s čeledí. A to zvláště od r. 1559, kdy z pod panství Kosteckého přešly pod panství Skalské a knížecí život pyšných velmožů Smiřických soustředila v sobě pohodlnější a modernější Hrubá Skála. Spuštění (zpusťnutí) Trosek však hned nenásledovalo. Pevný hrad se udržel ještě po celé století. Nebylo však

důvodu o jeho údržbu více pečovatí. Stával se pozvolna malebnou zříceninou...

Stavební plány Trosek se nezachovaly. Stejně tak obraz jejich původní podoby se nedochoval. Jakous takous siluetu hradu nacházíme na drobných a neumělých náčrtcích, označujících polohu hradu na prvních mapách Čech. (Nejstarší Klaudiánova, tištěná v Mladé Boleslavi, je z r. 1518). Zklame nás také primitivní dvoubarevné nástěnné „al tesco“ ve východním rohovém pokoji hruboskalského zámku, zobrazující domnělou porážku Sasíků pod Hrubou Skalou (r. 1203). Spatřujeme na jeho pozadí sice také Trosky s hradním palácem a hláskami na Panně a Babě, ale to není jejich původní podoba. Tento obraz

Půdorys zříceniny hradu Trospek
Kresba Antonína Chmelíka

soustředil na sebe pozornost v rukopisném boji. Zastánce pravosti RK prof. J. L. Píč, který na tento zámecký obraz poukázal r. 1896 v „Rukopisných paběrčích“, našel na jeho spodním okraji podpis „A. Schmidt“ a letopočet „1563“. Prof. Dr. J. V. Šimák, který patřil do tábora odpůrců pravosti Rukopisů, však jej uvedl v „Soupise památek uměleckých a historických v království Českém“ (Politický okres Turnovský XXXII, 159) s poznámkou, že pochází z první třetiny 19. věku. Zesnulý významný historik umění a autor publikace o českých hradech akademik Zdeněk Wirth mne k tomu v dopise z 10. 4. 1954 napsal: „Ve svých zápiskách o Hrubé Skále z r. 1948 mám poznámku, která se shoduje s názorem J. V. Šimáka. První pohled na tuto diletantskou malbu mi pověděl, že jde opravdu o inspiraci romanticky naladěného samouka a ne o umělecký tvůrčí výkon. Pokud jde o datování malby (není to fresco), neomezoval bych ji jen první třetinou 19. století, ale celou první polovicí, protože malba mohla vzniknout i v letech čtyřicátých, před vypuknutím sporu o pravost RK. Že Fr. Kolda (rodák z Vyskře, který zmíněný obraz otiskl ve svém spisku „Rukopisy a věda, V. Kotrba, Praha 1931, II. vyd., str. 71) cituje letopočet Píčov, se nedivím, protože tento skalní obránců Rukopisů se chytal každého stébla.“

Původní vzezření hradu nezachycuje ani první známá mědirytina Trospek od Mrkose a Pucherny z r. 1797, zahajující řadu asi 30 nejstarších grafických pohledů na Trosky.

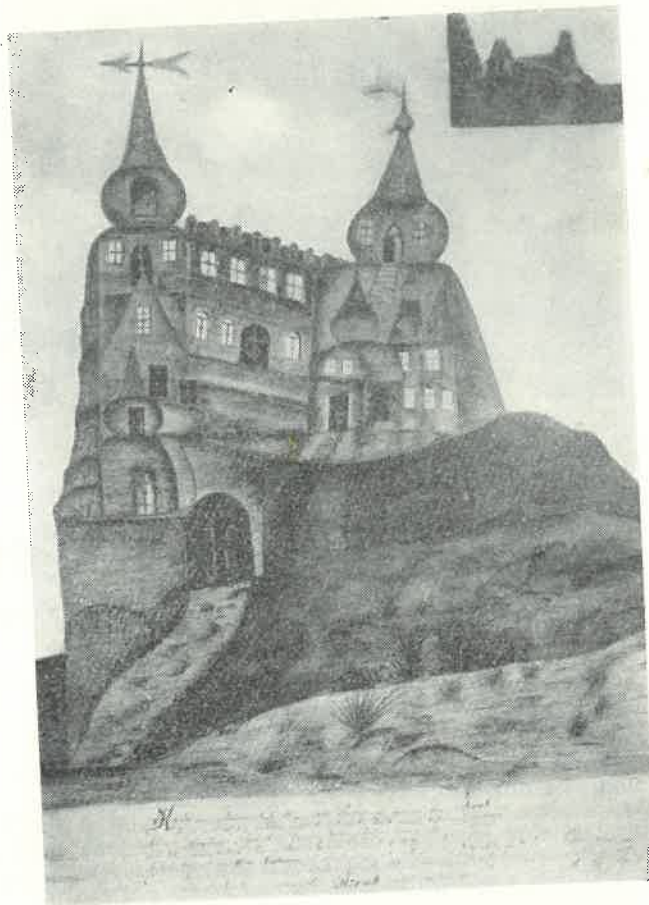
*

Původní podoba hradu Trospek se tedy nezachovala. S tím se musíme chtít nechtě smířit a spokojit se s více či méně důkladnými a odbornými stavebními rozbory a popisy hradu Alexandra Hebera (Böhmens Burgen... 1845), Augusta Sedláčka (Hrady, zámky X., Boleslavsko 1895) a Dobroslavy Menclové (Hrad Trosky 1946, Trosky 1958 a Trosky 1962), na něž pro nedostatek místa zájemce odkazujeme. A vzít za vděk více či méně zdařilými pokusy o rehabilitaci původního vzhledu hradu lépe či hůře poučených a větší nebo menší dávkou fantazie nadaných jednotlivců. Nejpilnějším v tomto směru jistě svého času byl turnovský rodák Ing. Ludvík Černovický (L. Černov), autor četných pohádek, bájí a pověstí z Českého ráje. Od něho pochází řada akvarelových náčrtků původní podoby Trospek. Tiskem vydal pohlednici, „jak vypadal hrad Trosky ve své slávě dle půdorysu“. Také Jaroslav Madlafousek, profesor kreslení z býv. jičínského pedagogia, namaloval obraz původní podoby Trospek, obléhaných Žižkovým vojskem. Kuriozní jsou dvě mediální kresby: jednoduchá perokresba tuší, představující „Trosky v 15. věku“ a kresba tužkou mediální sestry Marie Brožkové z Rovenska pod Troskami (z 30. 9. 1890), představující Trosky r. 1438, opravená 25. 6. 1919 Celestínou Vavrouškovou z Lomnice n. Pop. Obě tyto mediální kresby byly vydány na pohlednicích. Sádrový model starých původních Trospek v měřítku 1:300 zhotovil E. Felix ml. z Plzně. Dva snímky tohoto modelu byly za okupace uveřejněny v časopise Letem — světem. Autorem naší rekonstrukce původního vzezření hradu Trospek je pražský malíř a grafik Antonín Chmelík, pocházející ze Žďáru u Kumburku. Při své práci vycházel z půdorysu hradu (Trosky nebyly nikdy od základu přestavovány a ucho-

valy si obdivuhodně původní půdorys), dále z leteckých snímků zříceniny a ze znalostí pravidel hradního stavitelství. Pracuje také na sádrovém modelu imaginární podoby Trospek.

Trosky musely být hradem značně členitým, se spoustou dřevěných nástaveb, přístaveb, ochozů, pavlačí, střech a stříšek, můstků, lávek, žebříků a schodů. (Po jedné takových schodech mohl ještě r. 1681 vystoupit na troseckou Pannu učený jičínský jezuita Bohuslav Balbín. Podle jeho svědectví bylo možno tehdy hrad ještě jakž takž opravit.) Bohatství dřevěných součástí, které neudivuje v kraji, jenž byl odjakživa domovem šikovných lidových umělců-tesařů a jejich praktických i hezkých výtvorů, bylo nejen působivou ozdobou hradu, ale i dobrou potravou ohni. Jeden takový velký požár Trospek máme dokonce historicky zachycen, a to v tzv. latinském breviáři přeloučském. Objevil jej dr. F. M. Bartoš, profesor Husovy evangelické fakulty, který shodou okolností své dětství od pěti let prožil v Českém ráji. Zápisky v breviáři přisuzuje bratrskému sirotčímu breviáři Antochovi, který si ke dni 13. VI. 1429 na okraji breviáře latinsky poznamenal: Trosky, castrum Bergowonis, exurum est; nisi una turris, cui nomen Panna, remansit. (Že onoho dne lehly Trosky popelem, takže nezůstala než věž Panna.) Breviář je uložen v Universitní knihovně v Praze. (Sign. XII F 29. — F. M. Bartoš, Zápisky v breviáři kněze Antocha z Přelouče z let 1422—1432. Časopis Archivní školy XII. (1934), str. 99—110. Praha 1936).

V Troskách dalo nám středověké stavitelské umění našich předků velmi účelně a s plným pochopením pro využití zvoleného místa neznámým stavitelem směle a důmyslně zbudovanou hradní pevnost skoro obří skladby. Karl Julius Weber ujišťuje, že jen málo hradů v Německu se může svou smělostí měřit s našimi Troskami. Trosky byly vskutku nejsmělejším dílem hradní architektury doby gotické. Smysl této doby pro vertikálnost, jenž se v Troskách pozdvihl až k nádherné vizi monumentální architektury, dal jejich stavbě posvěcení umělecké.

Mediální kresba původního vzhledu Trospek
od Marie Brožkové z Rovenska

In memoriam Miroslavy Hrdličkové-Šrámkové

Zemřela před deseti lety, 14. srpna 1958, ve svém domě v Sobotce. Krátce před tím, než se stěhovala z Prahy, byla jsem jí navštívit. Věděla jsem, že je třeba, aby byla v Sobotce, měl-li se uskutečnit její velkorysý odkaz. Ale když jsem jí tak viděla v jejím vyhrátém pražském bytě, křehkou, téměř už nepohyblivou, tolik trpící při každém pohybu, pojala mě úzkost. Stěhování jí musí ublížit, snad i přiblíží konec života. Nebylo by líp nestěhovat se, zůstat v Praze aspoň ještě nějaký čas? Podívala se na mne přísně: „Vím co dělám.“ — Opravdu vždy věděla, co dělá. Od okamžiku, kdy v r. 1905 k sobě bez váhání přistěhovala mladého básníka, tenkrát psance a společenského vydědence, až po tu chvíli, kdy v roce 1958 posledními silami vytvářela pro jeho památku dům v Sobotce.

„Dvě knížky jsi mi už takhle krásně donosila,“ radoval se Šrámek r. 1916 nad opravdu krásným, ještě dnes oprávněně údiv budícím válečným vydáním Splavu. Těch knížek, o které se Milka pak ještě postarala, a jak jich přibývalo i po Šrámkově smrti! Zнала pravou chvíli pro každou a věděla dobře, kdy je čas tu kterou stránku Šrámkovy tvorby uplatnit. Sledovala pravidelně a prozíravě situaci na politické a kulturní frontě. Hleděla Šrámkovu dílu získat úspěšné literární vědce. Sama duchem stále mladá a do posledních svých okamžiků dychtivá života, milovala mládež. Ráda bývala ve společnosti mladých lidí, umělců a studentů a obracela jejich zájem k Fraňkovu dílu. Vyznala se v lidech a milovala ty, kdo chápali její záměry. Ale uměla i prudce zmínit svou přízeň, cítila-li se oklamána. Rozdávala velkoryse, uznala-li to za užitečné, ale dovedla také jít důsledně za svým cílem a energicky vymáhat to, co jí náleželo.

Byla volný, naprosto osvobozený, bezprostřední člověk. Slyším dodnes její smích, když se jí při psaní poslední vůle pan notář Janatka ptal, jaké má šperky. „Ty jsem nikdy neměla,“ řekla rychle a energicky, jak byl její zvyk. Pro sebe potřebovala málo. Ale Šrámkův dům musil být zabezpečen. Sám svým dílem si měl Šrámek na sebe vydělávat, proto ten odkaz autorských práv Sobotce.

Přála si, aby do Šrámkova domu chodili mladí lidé. Vzpomínala jsem na toto její přání o letošní Šrámkově Sobotce, když v jejím pokoji zněly verše a když tu o svých tužbách a plánech hovořili posluchači sedmi pedagogických fakult. „Tolik jsem do těch profesorů pral,“ slyšela jsem jednou Šrámkova, když vzpomněl na Stříbrný vítr a rozhlédl se přitom po své sobotecké kantorské společnosti, „a tak se ke mně táhnou!“ Vzpomínám si na ta Šrámkova slova, když do jeho domu přicházejí nastávající učitelé připravovat své diplomní práce z okruhu šrámkovské tematiky. Vzpomínám na splněné Milčino přání, když v Šrámkově domě přednášejí, studují a baví se sobotecké děti a studenti. A myslím na Milku, kdykoliv se při plnění jejího odkazu vyskytnou potíže nebo i zlá vůle. Připomínám si její moudrý, nepohnutý

klid, když kolem ní šly někdy urážky, úštěpky a pomluvy místo slov uznání a díky. Ale vzpomínám i na výbuchy spravedlivého hněvu a ostrá slova na pravém místě.

Vzpomínám na paní Milku dnes více než kdy jindy. Nejvíce na jednu její větu, kdysi v padesátých letech rychle, se smíchem znenadání pronesenou nad stránkami denního tisku: „Já se musím smát, jak všichni čekají, co si mají myslet!“ Říkám si, jaká asi energie by z ní sršela dnes, když už nikdo u nás nemusí čekat, co si může myslet.

MARIE HEJNOVÁ

Exlibris dr. Karla Samšišáka od akad. malíře Vladimíra Kopeckého. Dřevoryt z r. 1963

K stému výročí Národního divadla v Praze

V květnu letošního roku jsme oslavili 100. výročí položení základního kamene k Národnímu divadlu.

Těžko si v dnešní době dovedeme představit touhu celého národa po českém divadle a překážky, které se jeho zřízení stavěly do cesty. Bezmezná byla i obětavost organizátorů v čele s dr. Františkem Lad. Riegrem a dr. Josefem Fričem, kteří od roku 1844 vedli složitá jednání o získání souhlasu s tehdy Čechům většinou nepřátelskými rakouskými úřady i jednotlivci. Konečně byl založen Sbor pro zřízení českého Národního divadla, který pro finanční zajištění výstavby vypsál dne 14. dubna 1851 první národní sbírku.

Není jistě bez zajímavosti pokusit se zjistit, s jakým výsledkem probíhaly sbírky v Sobotce. Jediný pramen, který se mi podařilo získat, je kniha Fr. Ad. Šubrtů

„Národní divadlo v Praze“. Údaje, které jsou v ní uvedeny, podchycují jen větší dary a nejsou proto úplné.

Ze Sobotky se dovídáme, že v roce 1852 darovalo několik měšťanských dcerek ruční práce, které pak byly v loterii prodány za 45 zl. 50 kr. Pan Maštálka ze Sobotky věnoval 100 zl., Okresní zastupitelstvo v Sobotce věnovalo 200 zl., veřejná sbírka vynesla 174 zl. Tyto částky byly ze Sobotky zaslány do 12. srpna 1881, kdy došlo k požáru budovy Národního divadla.

Tato katastrofa nedovedla však oslabit vlastenecké cítění a tohuhle po českém divadle, naopak vyburcovala národ k ještě větší obětavosti. Nově vypsané sbírky vynesly do konce března r. 1882 částku 744.644,37 zl. A Sobotčtí? Sebrali znovu 873,64 zl. Škoda, že se asi už nepodaří najít seznamy se jmény všech dárců.

Zuzana Burešová, IX. třída ZDŠ, Sobotka

Dvě úmrtí

MUDr. Josef Boudyš zemřel 19. června 1968 ve věku 68 let

Byl to člověk něžný, zvědavý a hravý jako dítě. Pro tyto základní rysy své povahy byl blízký dětem a snad proto si za svůj obor vyvolil dětské lékařství a dětskou chirurgii. Cítil s dětmi, když se jako pacienti octly v jeho obratných rukou, dovedl s nimi žertovat a s nimi si i pohrát a nebylo divu, že i děti v nemocnicích v Praze a Mladé Boleslavi měly rády jeho.

S jeho hravostí a zvědavostí souviselo i to, že Josef Boudyš měl od mládí mnoho zájmů, zálib, koníčků: kreslil a maloval (to jistě i po příkladu svého bratrance Václava Špály); byl jedním z nadšených divadelních ochotníků; fotografoval a jako jeden z prvních amatérů filmoval (jemu a jeho bratrovi vděčíme za krátký film s Fráňou Šrámkem); pěstoval hudbu, byl dobrý cellista a pianista, byl takřka pravidelným návštěvníkem koncer-

tů; stejně rád měl krásnou literaturu a pěkně vypravené knihy, zásoboval se odbornou lékařskou literaturou, znal se v astronomii, archeologii i botanice (byl zejména znalcem a sběratelem hub) — jeho knihovna je svědectvím jeho zájmů a zálib; přitom mu zbyl čas na odborné sbírání poštovních známek a nálepek atd.; a jako děti, měl rád zvířata a s potěšením je pozoroval (jak roztomile dovedl popisovat zvyky svých tří slepic!). Zkrátka s doktorem Boudyšem bylo milo pobývat, s každým dovedl přátelsky porozprávět, každý od něho získával, ať šlo o jakoukoliv oblast jeho studii a zájmů; byl vždy ochoten vyslyšet každého, kdo se na něho obrátil o radu a pomoc.

Na MUDr. Josefa Boudyše vzpomíná s vděčností mnoho jeho bývalých pacientů, chybí všem, kdo ho znali, je po něm smutno jeho nejbližším přátelům. V. H.

30. června 1968 zemřel rolník Jaroslav Ječný z Rytířovy Lhoty

ve věku 87 let. Odešel dobrý člověk, snad jeden z posledních z té generace moudrých a rozvážných selských písmáků, k jejichž dílu vzhlížíme dnes, s odstupem let, s hlubokou úctou.

Pan Jaroslav Ječný byl srostlý s tímto krajem. Narodil se zde, po celý život zde hospodařil na zděděném statku a nakonec zde i zemřel. Nemohl tolik studovat jako jeho bratr, někdo musel zůstat na rodné usedlosti, ale to mu nezabránilo, aby se sám nevzdělával a nehledal nové poznatky. Proto si získal úctu svých sousedů a spoluobčanů a byl volen za starostu obce. Prožil však i těžká léta v nedávné době, kdy jeho rodina nespravedlivě trpěla a on musel místo odpočinku po celoživotní práci znovu převzít starost o své nejbližší.

Pan Jaroslav Ječný nám zůstane navždy v paměti především jako kronikář a nejlepší znalec minulosti své obce i okolních vesnic. Zajímal se o historii svého rodu a pak i o dějiny obce a okolí. I v tom vlastně následoval svého otce — písmáka. Vypisoval si dopodrobna vše, co našel o jednotlivých gruntech z Rytířovy Lhoty a okolí v ar-

chívech v Praze, v Sobotce, na Kostí; znal podrobně gruntovníce i další rukopisné i tištěné materiály k dějinám obce. Vážili si ho nejen prostí lidé, ale i vědci z archívů a muzeí — vzpomínám třeba dr. Anny Vavrouškové z Historického ústavu akademie věd v Praze nebo dr. Josefa Křivky z archívu v Litoměřicích, který chystá velký článek o hospodářských zápiscích otce pana Jaroslava Ječného. Když jsem pana Ječného naposledy loňského roku navštívil právě s dr. Křivkou, byl pln zájmu o jeho práci a velmi se těšil na článek. Údaje v otcových zápiscích doplnil mnoha podrobnostmi, aby byly co nejpřesnější. Letos se k němu pan dr. Křivka chystal znovu, bude tedy už jen moci navštívit jeho hrob.

Znal jsem pana starostu Ječného, jak jsem mu říkal, dlouho. Navštěvoval sobotecký archív, přinesl někdy nějakou starou knížku, aby se zachovala budoucím, bádal jsme ve starých písemnostech. Velmi jsem si vážil jeho zájmu a byl jsem nesmírně dojat, když mi asi před dvěma lety svěřil do trvalé úschovy v soboteckém archívu své zápisky, poznámky i své celoživotní dílo, rukopis dějin Rytířovy Lhoty. Čest jeho památce! K. B.

Nejstarší pohlednice hradu Kostí

Musíme popravit údaje článku dr. Karla Samšičáka „Výročí sobotecké turistiky“, uveřejněné v tomto časopise v loňském ročníku (číslo 6—7, str. 17) o nejstarší pohlednici hradu Kostí. Existuje totiž ještě starší pohlednice Kostí, než je uvedeno v článku. Má typickou formu přechodu od korespondenčního lístku k pohlednici: nážloutlý papír, na rubu nápis *Correspondenz-Karte* (petitem), pod ním *Korespondenční lístek* (dobovým módním dvoucicerem). Poštovní známka však není tištěna, nýbrž byla nalepena (z našeho dokladového výtisku byla stržena). Pod nápisem je drobná ozdůbka, v levém rohu větší ozdoba: kytičky květin na plném kruhu hnědavé barvy, přes nějž nahoře i dole přesahuje. Rozměry: 140 X asi 93 mm (naš výtisk je po levé straně a nahoře poškozen křivým seříznutím). Na líci, těsně při levém okraji, je obraz Kostí, ohraničený linkou, o výšce 73 mm. Šířka není stejná, neboť linka je po pravé straně třikrát zalomena podle obrysu hradu: rámeček je nejvyšší nahoře (22,5 mm), nejširší uprostřed (32,5 mm). Pod obrázkem je nápis „Hrad Kostí u Sobotky“. Pod ním při dolním okraji přes celou šíři pohlednice je text „Nezbytná rukověť pro každého uvědomělého Čecha jest Batovcův Poli-

tický kalendář a adresář zemí kor. české na r. 1894, obsahující schematismus, statistiku a úplný místopis Čech, Moravy a Slezska. Cena 1 zl. 30 kr.“ Pod tím pod linkou: „Tiskem F. B. Batovce v Praze. — Nákladem Jos. Volného v Praze.“

Obraz hradu je kresba signovaná V P (nebo též P V — písmena jsou v sobě), s datem /18/90. Autorem je MUDr. Václav Plaček, narozen 26. XI. 1868 v Pacově, zemřel 24. IX. 1925 v Mladé Vožici. Je to pohled ze silnice u rybníka s dvěma chalupami vlevo, těsně pod hradem. Po cestě jde do popředí venkovanka s košíkem na ruce. Obraz je reprodukován xylografií, jejíž obliba koncem minulého století ustupovala před zinkografií.

Náš výtisk pohlednice byl zaslán z Terezína na Královské Vinohrady a je v textu datován 11. listopadu 1895. Podle datování Batovcova reklamního textu je nepozději z roku 1893; mohla by být nejvýše o tři roky starší, ale datum v umělcově signatuře není rozhodující, neboť jeho díla mohl nakladatel použít až později.

JIRÍ RYS, předseda sekce sběratelů pohlednic Klubu sběratelů kuriozit při UDA v Praze

Jako odezvu na článek „Škola na jevišti“ v minulém čísle ZŠS jsme obdrželi fotografii z r. 1918: „Sdružení nejmladších ochotníků v Sobotce uvádí Tylovu hru „Jiříkovo vidění“.

Výskyt výra obecného v okolí Sobotky

František Kropáček

Vezmeme-li do rukou knihu dr. J. Jirsíka „Naše sovy“, dočteme se, že výr obecný má v našem okolí hnízdit na Mužském a v oboře u Žehrova. Podle zpráv místních členů lidové myslivecké společnosti Dobšín-Kamenice sídlí i u Srbska na skalách zvaných „Na Sokolce“.

Výr obecný patří k řádu sov, které jsou zákonem chráněny. Hlavní potrava výra jsou škodliví drobní savci a ptáci, přesto ale z mysliveckého hlediska není užitečný.

Sám jsem viděl výra obecného v okolí Sobotky na Rovni „Pode mlejnem“ a u Bechova. Jiný výr byl chycen v Bosni r. 1953 do želez. Měl přeraženou nohu. Ale ta mu, díky péči pana Bayera, srostla a po uzdravení byl puštěn na svobodu.

O dalším výra vypráví učitel Josef Drahoňovský, preparátor a velký přítel známého ornitologa dr. Hořice z Mnichova Hradiště. „24. X. 1952 jsem dostal k preparaci výra, který se zranil u Vesce, kde narazil na dráty elektrického vedení a pochroumal si pravé křídlo. Byla to samice, rozpětí křídel měřilo 171 cm, od temene hlavy na okraj ocasu měla 67 cm, vážila 1,65 kg. Ouška byla dlouhá 6 cm, křídelní pera 33 cm.“ Preparovaného výra daroval učitel Drahoňovský do sbírek sobotecké školy.

Po několik let byl jeden výr v chovu lidové myslivecké společnosti Sobotka u J. Dufka v Podkostí (na obrázku). Byl užíván na „výrovku“ hlavně k odstřelu vran.

Vedoucí polesí Belvín pan J. Louda mi sdělil, že v roce 1967 hnízdily v Přihrazských skalách a v Žehrovském lese dva páry a tři liché kusy výrů. Není to nejlepší stav, ale věřím, že v budoucnu — bude-li našimi myslivci chráněn — z našeho kraje nezmizí.

LITERÁRNÍ ZE SOBOTECKA

- O letošní Šrámkově Sobotce informovaly Rudé právo 4. a 29. VI., Svobodné slovo 5. VI., Pochodeň 26. VI., Práce 28. VI., Zář Mladoboleslavska č. 26/68 a Rozvoj č. 7/68; o zahájení ŠS psaly Rudé právo, Mladá fronta, Svobodné slovo, Práce a Pochodeň 1. VII. a ostravská Nová svoboda 2. VII.; obsáhlé recenzi články se objevily v Rudém právu 10. VII., v Mladé frontě 16. VII., v Učitelských novinách 18. VII. a v Pochodni 12. VII.; navíc tento časopis otiskl článek o výstavě hraček v Sobotce v průběhu XII. ŠS od prof. Melnikové-Papouškové (17. VII.) a článek o výstavě obrazů Vilmy Vrbové od dr. Vlastimila Vintra (26. VII.).
- O XII. Šrámkově Písku vycházel opět jeho pravidelný Zpravodaj. Zprávy o tomto festivalu přinesla Mladá fronta 12. VI., Lidová demokracie 14. VI., Rudé právo 26. VI., Neděle č. 15/68, Jih. pravda 15. VI., plzeňská Pravda 25. VI., Zítřek Písecka 26. VI. atd.
- O brněnské inscenaci Šrámkova Léta v Mahenově činohře referovaly mj. brněnské časopisy Směr 24. V., Kam 1. VI., Rovnost 30. a 31. V. a 13. VI., Lidová demokracie 5. VI., Práce 11. VI., Mladá fronta 15. VI., Rudé právo 21. VI.; v Divadelních novinách 3. VII. je rozhovor s představitelem Jana Skalníka Václavem Postráneckým.
- Mladoboleslavské uvedení Léta souborem Kolár připomíná Zář Mladoboleslavska č. 26/68 a Život mladoholeslavské kultury č. 7-8/68.
- Mostecký Rozvoj píše 29. V., že tam členové Divadla pracujících uvedli v muzeu 4. a 7. VI. verše Fráni Šrámka v pásmu Romance nad splavem. Šrámkův Měsíc nad řekou v uvedení Divadla pro 160 z Ústí n. L. měl podle litoměřického Proudu z 31. V. velký úspěch na Líbochovickém divadelním létě 18. V. Také Divadelní noviny se 5. VI. zmiňují o úspěchu této hry v adaptaci Pavla Kohouta na západoněmeckých scénách.
- Na uvedení Šrámkova Léta v Krasnojarsku českými legionáři vzpomíná Zdeněk Štěpánek v Květech číslo 28/68.
- V recenzi Krškova filmu Jarní vody se Mladá fronta vrací k Šrámkovu Měsíci nad řekou ve filmovém zpracování Václava Kršky.
- Ve Slovenských pohľadech č. 3/68 sděluje Milan Kundera, že jeho nejneoblíbenějším autorem je Fráňa Šrámek.
- Verše a citáty z díla Fráni Šrámka najdeme ve vyškovském Našem životě 3. V. (Šťastné vydychnutí), v Práci 14. VI. (článek J. V. Svobody o maturitách), ve Světě v obrazech 2. VII. (o abiturientských sjezdech), v Lidové demokracii 18. VI. (v rubrice citátů „A jeden denně“), v Čs. loutkáři č. 5/68 (článek k 50. narozeninám J. Filipiho) a v Czechoslovak Life č. 5/68 (Splav v německém překladu G. Theinera).
- Olomoucká Stráž lidu recenzuje 21. V. publikaci „Ze Šrámkova Písku“.
- Pochodeň 8. VI. a Mladý svět č. 24/68 poukazují, že v padesátých letech bylo zakázáno uvedení filmu Stříbrný vítr do kin.
- Květy č. 27/68 uveřejňují celostránkový článek o Miloslavě Hrdličkové-Šrámkové s fotografií.
- O účasti Recitačního studia Šrámkova domu na šeffkových slavnostech v Náchodě se zmiňuje Pochodeň 6. VI.
- Neděle č. 14/68 přináší článek o práci Eduarda Pergnera.
- MUDr. Alois Kafka informuje v obsáhlém článku v časopise Praktický lékař č. 12/68 o těžké práci obvodních lékařů.
- Blanka Švábová uveřejnila v Mladé frontě 24. VII. báseň „O co jde“.
- O udělení plakety Palackého dr. Kazbundovi píše Rudé právo 15. VI.
- O turistické sezóně na Humprechti a na Kosti jsou zprávy v Pochodni 22. VI. a v Rudém právu 15. VI.
- Fotografie z našeho kraje uveřejnila Pochodeň 5. VI. (Vesec), 6. VI. (Sobotka), 4. a 10. VII. (Trosky) a Rudé právo 5. VI. (také Trosky).
- Semilský Rozvoj si udržuje vysokou úroveň, kterou nasadil v prvních číslech. Sympatické je, že uveřejňuje zprávy nejen z okresu, ale z celého Českého ráje. Několikrát v poslední době se zmínil o našem Zpravodaji (č. 5, 11); bylo zde vzpomenuo výročí úmrtí spolupracovníků Besedy Milady Kučerové (č. 7) a Josefa Horáka (č. 9), zajímavé články otiskl J. V. Kučera o Troskách v roce 2000 (č. 6), dr. J. Šolc o Lípách svobody (č. 7) a o Jednotě bratrské na Turnovsku (č. 11), dr. K. Samšišák o mravencích (č. 9), prof. N. Melniková-Papoušková o pískovcových sochách v Podkrkonoší (č. 9), našli jsme i článek o prof. J. Pekařovi atd. Doporučujeme Rozvoj všem našim čtenářům, objednat si ho můžete v redakci Rozvoje, ONV Semily.
- V Květech č. 26/68 píše Jan Kloboučník o Českém ráji a jeho květeně a doprovází článek hezkými snímky.
- V červnovém Bousovák uveřejňuje Josef Kozák článek o naší demokracii a báseň „Hledám...“, Ant. Knižek pokračuje v článku „Tajuplný Křižánek“, Fr. Jeleček v článku o bousovském sportu a dále zde je plno zpráv ze soudobého života.

• **JUNÁK—skaut.** Nulté ukázkové číslo časopisu, který se od podzimu stane nerozlučným průvodcem mladých jako jeho předchůdci Mladý hlasatel, Junák a Vpřed, nás Sobotecké mile překvapilo i tím, že členem redakční rady je dr. Václav Šolc, náš přední amerikanista z Náprstkova muzea v Praze. Navíc uveřejňuje dr. Šolc v tomto čísle i svůj článek „Jak je výhodné být skautikem“. — A tak ještě zbývá vyslovit přání, aby se v Sobotce našel někdo, kdo by i zde obnovil slavnou skautskou tradici.

• **Roste počet časopisů.** Oblast Pojizeří, Českého ráje a Podkrkonoší měla odedávna bohatou časopiseckou tradici, ke které se pozvolna po jejím přerušení druhou světovou válkou a padesátými lety vracíme. Někde sice pokusy o vydávání časopisu po delší či kratší době ztroskotaly (např. zaniklo hodnotné Bakovsko nebo dolnobousovský školní Proud), v dalších místech setrvávají u stručných kulturních měsíčních programů (např. Hořice, Jičín, Nová Paka, Turnov, Mnichovo Hradiště, Lom-

nice n. Pop. aj.). Někde se však tyto programy rozšířily a přinášejí i hodnotnější články (např. Mladá Boleslav) a v dalších je kulturní měsíční program jen doplňkem obsahu (Bousovák). Dobrou úroveň mají i další místní časopisy (Domousnický zpravodaj, nedávno vzniklý Větrník ve Vysokém n. Jiz.), velkou popularitu si získal semilský okresní časopis Rozvoj s pravidelnou vlastivědnou přílohou. Ale prosazují se i časopisy čistě vlastivědné s velmi dobrou úrovní (Labores musei in Benátky n. Jiz., Vlastivědná práce Trutnovska, která se letos přejmenovala na Vlastivědnou práci Podkrkonoší, mladoboleslavský baráčnický Život Budovcovy župy atd.). — S většinou redakcí těchto časopisů jsme ve styku a posíláme jim výměnou náš ZŠS. Získáváme zkušenosti i výměnou ZŠS za další místní a vlastivědné časopisy, z nichž některé nám posílají naši rodáci (Čelákovice, Brandýs n. L., Roudnice n. L., Dobruška, Litomyšl, Týniště n. Or. aj.). Prosíme i další naše čtenáře: posílejte nám časopisy a další místní periodika, aby naše redakce mohla srovnávat.

• **Josef Knap: Dokud vane vítr** (SNDK Praha 1968, 137 stran). S ilustracemi Karla Müllera vychází nová knížka Josefa Knapa, určená mladým čtenářům. Tak jako většina jeho posledních prací, se i ona vztahuje k tradicím českého divadla. Tentokrát je děj koncentrován na Podblanicko a do Prahy v době kladení základního kamene k Národnímu divadlu. Autor přibližuje důvěrně mládeži tuto vyjímečnou událost a lze si jen přát, aby se knížka dostala do rukou co největšího počtu dětí. Takovéto knížky totiž dokážou probouzet lásku k vlasti — a to je hlavně dnes hodně zapotřebí.

• **Jiří Uhlíř: Božena Němcová ve filmu a televizi.** Autor, středoškolský trutnovský profesor a věrný přítel Sobotky, shromáždil v této stosedmdesátistránkové knize, doplněné mnoha přílohami, snad všechny dostupné údaje o filmovém a televizním zpracování díla Boženy Němcové. I dnes tedy ještě existují učitelé, kteří dělají víc, než jen to, co na nich žádá škola...

• **Josef Hanzal: Jazyková otázka ve vývoji obrozeneckého školství.** (ČSČH XVI-1968, str. 317—340). Josef Hanzal se soustředil v poslední době jako jeden z mála českých historiků na dějiny českého nižšího školství. Tato jeho studie navazuje na několik předcházejících a soustřeďuje se na výuku českého jazyka na gymnasiích. Vyzvedá úlohu Josefa Jungmanna a dalších českých vlastenců, bez povšimnutí však přechází jičínské gymnasium, kde češtině vyučovali bezplatně profesori Josef Chmela a František Šír.

• **O. Turčín - Z. Bičík: Okresní archivy Východočeského kraje** (Soupis archivních fondů k 1. lednu 1967). Vydal Státní archiv Zámorsk r. 1968, rozmnoženo, 498 str. Užitečná publikace, v níž autoři po krátkém seznámení se sítí archivů ve Východočeském kraji a se správním vývojem kraje podávají soupis všech archivních fondů, které jsou uloženy v okresních archivech východních Čech. U jednotlivých fondů úřadů, škol, spolků, církevních institucí, cechů i u sbírek a osobních pozůstalostí jsou zároveň uvedena léta, ze kterých se písemný materiál dochoval.

Sobotecká všehochuť

• **Na výzvu několika soboteckých rodáků** ke sběrací „rodácké akci“ přichází velké množství příspěvků, často doprovázených hezkým dopisem. Z mnoha citujeme slova Františka Šolce z Cvikova: „Jsem rodák sobotecký, dlouholetý odběratel ZŠS a ctitel Fráni Šrámka, kterého jsem jako holičský pomocník ve Vokounově holírně obsluhoval. Líčil jsem herce, když v Sobotce režíroval své hry *Léto a Měsíc nad řekou*. Rodné město navštěvují každý rok a moje děti, ač nejsou v Sobotce rozené, rádi jí a Humprecht navštěvují. A nemám jich málo — pět kluků a pět děvčat — a všichni se tam o dovolené rádi vrací. Mám jen malý důchod, ale přesto posílám naší Sobotce dárek...“ — Znovu upozorňujeme, že tato sběrací akce je zcela dobrovolná a získanou částkou bude disponovat obnovený Spolek rodáků a přátel města Sobotky a okolí.

• **Bude Sobotka městem?** Žádost o udělení statutu města Sobotce, doporučenou radou ONV v Jičíně, zaslala rada MNV do Hradce Králové na KNV. Počátkem července došla odpověď vedoucího odboru pro vnitřní věci KNV dr. Veselého, v níž se sděluje, že tato otázka bude řešena později, protože podle vládního usnesení se nemají nyní až do celkové realizace státoprávního uspořádání provádět jednotlivé změny v administrativně územním členění státu ani ve struktuře a organizaci národních výborů jednotlivých stupňů. Rada MNV trvá v odpovědi z 19. VII. na projednání své žádosti v radě KNV, protože podle jejího názoru tato otázka nespadá do problémů státoprávního uspořádání, ani nezasahuje do územní úpravy. Jsme zvědaví na výsledek jednání, ale asi o posvícení ke „znovupovýšení“ Sobotky na město ještě nedojde. Škoda, že jsme za vyřešením této otázky nešli důsledně dříve.

• **Na mimořádný XIV. sjezd KSČ** byli zvoleni i tři delegáti ze Sobotky: kpt. VB Gustav Vrkoč ze Sobotky, člen zdejšího MV KSČ, Ladislav Jirků, předseda celozávodního výboru KSČ v Agrostroji Jičín (původem z Oseka) a ing. Josef Flodрман, tajemník OV KSČ Mladá Boleslav (z Ra-

• Královéhradecké museum vydalo jako 5. svazek svých Fontes výběrovou regionální bibliografii **Válka 1866**. Je dílem zemřelého prof. Josefa Simona a nejmenovaných členů redakce — pracovníků Krajského musea, kteří jeho údaje doplnili a připravili do tisku. — V úvodu editoři doufají, že bibliografie „bude cenným pomocníkem všem historikům i vlastivědným pracovníkům a že dojde uznání i v zahraničí“. Myslím, že je trochu odvážné napsat tato slova. Práce má totiž řadu nedostatků, z nichž základní spatřuji v tom, že byla uzavřena k 1. srpnu 1966. Rozhodně by se vyplatilo posunout uzávěrku do konce toho roku, který přinesl řadu nových článků a studii k problematice války z roku 1866. Víím, že tiskárenské lhůty jsou kruté a editoři sami poznamenávají v úvodu, že vzhledem ke krátké době, ve které musela být práce připravena do tisku, nemohly být ani všechny Simonovy údaje prověřeny, ale spěch se většinou nevyplatí, což se projevilo i tentokrát. Nejen že unikla větší část produkce roku 1966 (regionální bibliografie na toto téma se jistě nebude dělat třeba za 10 let znovu), ale v práci najdeme mnoho nepřesností (např. u hesel č. 646, 648 nepřesná citace, u č. 702 není uvedeno jméno autora, chyby jsou i v rejstřících — např. u hesla Hořice v P.) a navíc hodně starších prací není podchyceno vůbec. Je to pochopitelné, jeden člověk nemůže zvládnout produkci za sto let z tak velkého regionu, jakým jsou severovýchodní Čechy, a ani pracovníci krajského musea nemohou kdejaký článek znát. Samozřejmě neexistuje ani regionální retrospektivní bibliografie, a pokud víím, ani se na ní nikde nepracuje, ač by to měl být prořadový úkol SVK, musea či jiné krajské instituce. Je však jedna pomoc, která by tuto i podobné publikace dokázala zkvalitnit a počet titulů doplnit. Pracovníci Krajského musea přece vědí, že roční regionální bibliografie, kterou vydává Státní vědecká knihovna v Hradci Králové, je dělana za pomoci vybraných členů východočeské pobočky Československé historické společnosti z jednotlivých okresů. Proč i v tomto případě nebyli požádáni o spolupráci? Jistě by to posloužilo úplnosti recenzované bibliografie a tím i její kvalitě a užitečnosti. KAROL BÍLEK

kova). Rádi bychom znali jejich myšlenky a dojmy — napiší nám?

• **27. června se konalo ve spořitelně** za účasti předsedy ONV v Jičíně Karla Šoltýse plenární zasedání MNV v Sobotce. Byl na něm mj. schválen akční program MNV, k němuž se rozvinula živá diskuse. Radostnou skutečností je, že se již nyní začíná plnit, např. po několika letech se provádí zádlazba rozkopaných chodníků. V průběhu zasedání předseda ONV blahopřál městu k úspěchu v okresní soutěži o zvelebení obcí a předal Sobotce dary za čestné umístění: obraz Fr. Zajíčka a 25.000 Kčs.

• **Realistické divadlo Zdeňka Nejedlého** v Praze uvede v příští sezóně Šrámkův *Stříbrný vítr* v jevištní úpravě Miloše Hlávky.

• **V obnovených nedělních chvilkách poezie** v Československé televizi si přešli 21. července na své milovníci veršů Fráni Šrámka. Recitoval je zasloužilý umělec Miroslav Doležal.

• **Prostřednictvím prof. Pavly Trejbalové** dostal Šrámkův archiv v Sobotce satební oznámení Renaty a Jiřího Zemanových z Jičína. Je v něm pouze věta „Byli jsme oddáni... Jičín, červenec 1968“ — a úvod Šrámkovy básně *Svatba*. I my se připojujeme opožděně s blahopřáním z básníkovy města.

• **Brněnský spisovatel prof. Zdeněk Spilka**, účastník XII. Šrámkovy Sobotky, zaslal Šrámkovu archivní svůj článek, psaný k 65. narozeninám Fráni Šrámka do Lido-vých novin 20. 1. 1942 a satební oznámení svého syna z roku 1962 s verši Šrámkovy *Svatby*. Děkujeme a vyzýváme k následování.

• **„Sjezd požárníků“ z našeho okresu** se konal v Mladějově v neděli 14. července. Za krásného počasí se sešel

rekordní počet požárních ve stejnokrojích. Přišlo jich 620. To je množství, jaké se za posledních 20 let nikdy nesešlo. Také zájem občanstva byl veliký. Pořad sjezdu zhlédlo více než 1000 diváků, kteří byli s programem velmi spokojeni. Dpoledne probíhalo okresní kolo soutěže požárních družstev. Zvítězilo družstvo PS Hořice (217 trest. bodů), druhé družstvo Osenic (229,5 trest. bodů), třetí Staré Smrkovice (231 tr. b.) a o bod za nimi PS Sobotka s 232 trestními body. Soutěžilo celkem 21 družstev. V přeborech jednotlivců obsadil Josef Samšíňák ml. ze Sobotky 10. místo a Jaroslav Svoboda 22. místo. Dpolední pořad byl zahájen průvodem na louku před stodolami u nádraží, kde sjezd pokračoval ukázkovým cvičením se žebříky, zásahem starých ručních stříkaček, po nichž jako kontrast byla za použití tří mohutných cisteren a 16 proudů vody vytvořena fontána, která v lomu slunečních paprsků byla doprovázena duhou (nebyla bohužel viditelná ze všech míst hlediště). Vyvrcholením programu byla dvacet let neuváděná scéna „Zborov“, kterou předvedli a nacvičili požárníci z Hořicka. Požárníci našeho okresu se jí znovu přihlásili k tradici našeho boje za samostatnost naší vlasti. Pořad pokračoval vystoupením folkloristického souboru „Hořeňák“ z Horní Nové Vsi. Závěrem sjezdu bylo vylosování bohaté tomboly.

Frant. Staška

● **Zámek Humprecht** se stává stále častěji cílem návštěvy cizinců, kteří obdivují originální tvar stavby a ozvěnu v hodovní síni i výhled z ochozu. O Humprechtě a jeho ozvěně se píše i v zahraničních cestovních průvodcích. Informovali nás o tom nedávno manželé Jaan a Rita Ketelovi z holandského města Groningenu, kteří byli několik dní hosty ředitele humprechtského muzea St. Balcara. Profesor Ketel přednáší na námořní škole. Jeho koníčkem je fotografování a nádhernými barevnými diapozitivy doprovází své přednášky o krásách Českého ráje. Jeho diapozitivy jsme také viděli nedávno na besedě s prof. Balcarem o Holandsku.

● **Humprechtské museum** děkuje p. Josefu Linkovi ze Kdanic za obohacení sbírek. Daroval nám nedávno rakouskou šavli, dřevěný pluh, býkovec a další předměty. Oceňujeme práci tohoto obětavého kronikáře kdanické obce, který je znamenitým znalcem historie Kdanic a okolí. Děkujeme i sl. Eichlerové z Oseka za vymalovaný džbán a p. Vlastimilu Novákovi ze Sobotky za hmoždíř s příslušenstvím. SB

● **Nové propagační a orientační tabule** Humprechta navrhl a zhotovil Karel Ouředník ze Sobotky. Vynikají nápaditostí a budou v nejbližší době instalovány na křižovatkách v soboteckém okolí (u Pyrámu, u Pomníků a u Holína; jedna bude u hřbitova).

● **Vzhled Sobotky** se v posledních týdnech opět změnil. Tentokrát nezpůsobily změnu ani novostavby domků v Zahradní ulici či bytovky JZD vedle „obecňáku“, nýbrž nová okna domů. V prvním případě tak byl pozměněn vzhled dílny, kde naposledy byla opravena kol pana Bohuslava Novotného; v druhém případě zmizely schody a datovaný portálek domu č. 182, který byl postaven po velkém požáru města před 140 lety. Portálku je opravdu škoda — bude alespoň jeho klenák s datem 1828 zachráněn pro muzeum?

● **Počátkem července** trávili v Sobotce své prázdninové soustředění žáci ZDŠ Krupka v Krušných horách — příslušníci oddílu stolního tenisu. Bydleli ve školní dílně a kromě cvičných zápasů poznávali i krásy našeho kraje stejně jako v loňském roce. Svým vzorným vystupováním si získali sympatie soboteckých občanů.

● **O hradu Sobotka** na Slovensku u Rimavské Soboty psal prom. hist. Zoltán Drenko v našem časopise již jednou. Letos v květnu a červnu byl pověřen vedením Slovenského národního muzea provedením archeologického průzkumu tohoto tureckého hrádku. Byly odkryty základy dvou věží, z drobných nálezů byly vykopány hlíněné nádoby, kachle, dýmka, nože, nůžky, ostruhy, podkopy a dělové koule. Podrobná zpráva o výzkumu bude publikována v odborném tisku.

● **IV. filmový festival** se konal v sobotecké sokolovně ve dnech 7.—14. července. Jako všechny předcházející se i tento těšil přízni diváků a několikrát byla sokolovna zcela vyprodána a to bylo pořadatelům největší odměnou.

● **Od 1. července do 31. srpna** trvá ve školní družině mládeže v Sobotce výstava samorostů a bytových doplňků manželů Vokálových, která byla nedávno instalována v pražském Obecním domě.

● **Na opravené radnici** na soboteckém náměstí se objevil nad hodinami opravený obraz „požárnického“ patrona sv. Floriána. Maloval ho MUDr. Alois Kafka.

● **„Kudy na Mladějov, na Rovensko?“** ptají se na soboteckém náměstí mnozí motoristé a automobilisté, někdy po delším bloudění. To proto, že ukazatel na náměstí jim neporadí (kdysi tam příslušná směrůvka byla), není žádné označení ani u veterinární stanice na začátku mladějovské silnice a tabule s označením „Rovensko“ proti stadiónu byla stržena. Je tak těžké napravit tento nedostatek v silniční orientaci?

● **Krajané návštěvou v Sobotce.** V letošním létě zavítali do Sobotky po dlouhých letech naši krajané Otakar Zogala z Kanady, Josef Samšíňák z USA a Bořek Žofka ze Švýcarska. Zajímaly by nás jejich dojmy ze staré vlasti, kterou neviděli téměř dvacet let.

● **Vyznamenání.** Ministr stavebnictví propůjčil při příležitosti oslav letošního Dne stavbařů odznak „Nejlepší pracovník stavebnictví“ soboteckému rodáku, architektu a staviteli Jaroslavu Hortlíkovi, který je vedoucím projektantem n. p. Armabeton Praha. Vyznamenání mu bylo uděleno za prováděcí projekty největších československých velkoelektráren (Tušimice o výkonu 660 MW, Pruněřov 660 MW a Počerady 800 MW).

● **Akad. sochař Václav Hlavatý** vystavoval v červenci 1968 svá díla na výstavě „Skupiny 66“ v Severočeském muzeu v Liberci.

● **Československý rozhlas** vysílal 18. června hru Václava Havla „Anděl strážný“ v režii soboteckého rodáka Josefa Melče.

● **Český dějepisec doc. PhDr. Karel Kazbunda**, rodák jičínský, jehož osmdesátiny jsme v lednovém čísle připomenuli, byl v den 170. narozenin Františka Palackého 14. června spolu s historiky J. Dobiášem a F. M. Bartošem a se dvěma historiky zahraničními poctěn za zásluhy v oboru společenských věd udělením čestné plakety Františka Palackého. Tato pocta, určená významným historikům, byla při této příležitosti udělena poprvé.

● **Sobotecká pošta** nám doručila lístek s následujícím textem: „V hotelu Jednoty u zdejšího nádraží je velmi příjemné prostředí. Obsluha je zde výborná, že leckterý pražský hotel by se za ni nemusel stydět. Jídla jsou výborně upravená a nejsou šizená, jako to bývá zvykem v Praze. Sobotka je opravdu pěkné město a pobyt v něm bych každému doporučovala. Pražáčka.“ Blahopřejeme pracovníkům hotelu U nádraží v čele s Aloisí a Ladislavem Hortlíkovými k tomuto ocenění, které často slycháme z úst jejich hostů.

● **Na zasedání Komise pro dějiny zemědělství a lesnictví**, konané dne 18. června 1968 v zemědělském muzeu na Kačině u Kutné Hory, přednášel vedoucí druhého oddělení Státního archivu v Litoměřicích PhDr. Josef Křivka CSc. na téma „Výrobní a finanční výsledky rolnického hospodářství na Sobotecku v letech 1876—1909“. Přednáška vycházela z podrobných zápisků rolníka Václava Ječného z Rytířovy Lhoty, byla velmi zajímavá a vyvolala bohatou diskusi, v níž byl oceněn metodický přístup autora k problému a v níž byla zdůrazněna nutnost věnovat soustavnou péči studiu vývoje rolnického hospodářství. PhDr. Erik Bouza

● **Předseda představenstva lidového spotřebního družstva Jednota** Jičín se sídlem v Nové Pace František Dont zastal blahopřejný dopis vedoucí kolektivní prodejny potravin v Sobotce Vlastě Ganzové za dlouholetou výbornou práci, kterou konstatovala i komise lidové kontroly ONV v Jičíně na svém zasedání 4. VII. 1968. Redakce se připojuje k tomuto ocenění.

● **XII. Šrámkův Písek** se konal ve dnech 13.—20. června 1968 jako přehlídka dětských a mládežnických pódiových vystoupení, zejména škol humanitního směru. Čtěl být tribunou mladých z celé republiky a věst s nimi dialog

o kultuře a o otázkách mládeže vůbec (jak psal Zpravodaj XII. Šrámkova Písku).

• **Místní vlastivědný kroužek v Bakově n. Jiz.** otevřel 7. července 1968 výstavu Bakovské cechy, s níž je spojena i výstava výrobků z rákosu — tradičního bakovského umění.

• **Zemřel Zdeněk Štěpánek.** Smutnou zprávu o úmrtí národního umělce Zdeňka Štěpánka jsme se dozvěděli dne 21. června. Odešel jeden z největších českých herců, na kterého národ nezapomene. A my v Sobotce si budeme navíc připomínat jeho vřelý vztah k dílu Fráni Šrámka. Vytvořil několik rolí při premiérách jeho her a zvláště často vzpomínal na chvíle, kdy jako legionář hrál v sibiřském Krasnojarsku poprvé ve Šrámkově Létě. Dvakrát nám tyto chvíle popsal: nejdříve roku 1927 v Knížce o Šrámkovi a nedávno ve svém posledním literárním díle — ve vzpomínkách, které na pokračování vycházejí v časopise Květy.

• **Dvě učitelská úmrtí:** 6. června 1968 zemřel v Praze ve věku 87 let prof. Antonín Houba. Větší část svého života působil v Jičíně, kde se zapojil hlavně do činnosti Musejního spolku. Byl nejen pečlivým správcem sbírek, ale zasloužil se i o vydávání Ročenky a později Sborníku Musejního spolku v Jičíně, kde bylo otištěno mnoho cenných článků. I jinak byl publikačně činný zvláště jako přírodovědec. — O čtyři dny později zemřel v Rožďalovicích ve věku 84 let učitel Josef Horák, hudebník a sběratel podkrkonošských písní a koled. Před nedávnem se dočkal ocenění svého životního díla udělením titulu Zasloužilý učitel. A ještě před několika měsíci jsme mohli obdivovat jeho svěžest a životní optimismus v televizním dokumentu o něm.

• **24. července byla pohřbena paní Anastazie Zakouřilová** za veliké účasti občanstva. Sobotečtí jí tak vzdali poslední poctu, která byla zároveň díkem za její dlouholetou a obětavou péči o sobotecký hřbitov. Paní Zakouřilová byla také živou kronikou této „zahrady zelené, do níž padají předrahá semena“. Věděla přesně, kde kdo odpočívá, a měla v paměti data a osudy stovek nebožtíků. Vyprávěla o nich ráda, ale vždy podle staré zásady: O mrtvých jen dobře. Na zesnulou strážkyni našeho hřbitova ani jinak než dobře vzpomínat není možné. Budiž jí lehká země, tolikrát zkropená jejím potem.

• **Kulturní kalendář jednou větou:** 2. VIII. 1958 zemřel sobotecký knihtiskař Leopold Lažan. 5. VIII. 1813 se ubytovali v Sobotce Rusové, vracející se z tažení proti Napoleonovi. 9. VIII. 1858 zemřel v Petrohradě houslový virtuos. Josef Vendelín Sokol, syn soboteckého ranhojiče. 14. VIII. 1938 byl v Sobotce odhalen pomník padlých, dílo Jana Laciny. 16. VIII. 1878 zemřel sobotecký učitel Matěj Balcar, autor zajímavých zápisků. 23. VIII. 1928 zemřel v Kutné Hoře hudební pedagog prof. Josef Mačenka ze Sobotky. První neděli po svátku sv. Bartoloměje (dne 24. srpna) se drží v Sobotce slavné posvícení. O posvícenských dnech r. 1893 byl II. sjezd rodáků, spojený se svěcením nové školní budovy, r. 1928 se konala výstava

Kutmonovy malířské školy, r. 1933 živnostensko-zemědělská výstava, spojená s odhalením busty poslance J. G. Maštálky na jeho hrobě (dílo prof. J. Drahoňovského) a s otevřením Masarykovy školy práce, r. 1948 a 1958 opěť sjezd rodáků.

• **Sobotečtí jubilanti:** 80 let oslaví 2. VIII. Josef Halbich, 10. VIII. Antonín Horáček a 27. VIII. Marie Kořátková ze Sobotky. 70 let bylo 3. VIII. Františku Hammerschmiedovi, 14. VIII. Václavu Kalkovi, 28. VIII. Marii Hammerschmiedové ze Sobotky a 18. VIII. Josefu Peldovi ze Spyšové. 65 let se dožívají 5. VIII. Magdalena Nutilová, 17. VIII. Anna Pospíšilová a 26. VIII. Ladislav Škrdlík ze Sobotky. — 90 let slavila 29. VI. Anna Řihová z Mladějova. 92 let 19. VI. Marie Janová z Kdanic. Všem srdečně blahopřejeme!

• **Sňatky:** 6. VII. byli oddáni na Sychrově Olga Ortová ze Skufiny a Miroslav Mach z Jičína, týž den v Sobotce Hana Vojtíšková ze Sobotky s Vratislavem Sládkem ze Semčic a Naďa Karásková z Libošovic s Josefem Matouškem z Veselice. 19. VII. byli v Dolním Bousově oddáni Helena Kubrová z Dolního Bousova a Milan Nechanický ze Sobotky. 20. VII. měli v Sobotce svatbu Anna Loudová a Václav Rulc ze Sobotky. 25. VII. slavili v Sobotce sňatek Jaroslava Krupičková ze Zámostí a Jaroslav Šimůnek z Jičína. 27. VII. byli v Mladé Boleslavi oddáni Marie Slavíková z Mrkvojed a Jiří Tobiáš z Cholenic. 10. VIII. byli v Sobotce oddáni Ludmila Holasová s Františkem Žďánským ze Sobotky, Světluše Ječná z Dolního Bousova s Jiřím Čurdou ze Sobotky, Marie Blebtová ze Staňkovic Lhoty s Milanem Markem ze Starobuckého Debrného a Hana Lamrová ze Sobotky s Ladislavem Hudcem ze Zajakur. 17. VIII. slavili v Sobotce sňatek Hana Nechanická z Libošovic a Milan Houžvička ze Sobotky. 24. VIII. byli na Sychrově oddáni Vladimíra Kyzivátová z Příchvoje a Václav Hutera ze Sobotky.

• **Úmrtí v červnu:** 3. VI. Josef Pabiška z Markvartic ve věku 75 let. 12. VI. Milada Šafaříková z Rakova ve věku 80 let. 21. VI. František Bartoň z Markvartic ve věku 74 let a bývalý ředitel Hospodářského družstva v Sobotce Antonín Doubek (ve Slaném) ve věku 75 let. 22. VI. Rudolf Haken ze Sobotky ve věku 83 let. 26. VI. Františka Mrvová ze Sobotky ve věku 74 let a František Švorc z Dobšic ve věku 91 let. 27. VI. Františka Sůvová z Rovně ve věku 79 let a František Jansa ze Sobotky ve věku 65 let.

• **Úmrtí v červenci:** 1. VII. Františka Plašilová ze Lhoty Staňkovic ve věku 67 let. 2. VII. Vlasta Borovičková ze Sobotky ve věku 35 let. 5. VII. Josef Petrásek z Malé Lhoty ve věku 89 let. 6. VII. František Holan z Rytířovic Lhoty ve věku 67 let. 12. VII. Marie Vávrová z Kynšperku, roz. Bílková ze Sobotky, ve věku 79 let. 14. VII. Anna Macounová z Trní ve věku 80 let. 19. VII. Blažena Roubalová z Drštěkryje ve věku 55 let. 20. VII. Anastazie Zakouřilová ze Sobotky ve věku 77 let a Oldřich Pražan ze Samšiny ve věku 68 let. 23. VII. Anna Pažoutová z Plhova ve věku 79 let. 31. VII. Marie Doškářová z Rovně ve věku 84 let.

Žertovné povídky

Muzikantské svízele — „Hudebníkům skoro každý závidí,“ rozpovídal se na večerní besedě u Šimků soused Boček, „pěkně vyhrávají, jsou v teple, něco vidí i slyší, mají vedlejší příjem. Neříkám, že ty peníze nejsou dobrý, náš Josef taky hraje. Nikdo však nevidí ty noci, cesty z večera a ráno domů za každého počasí, nástroj také stojí peníze i jeho údržba. Při tom často to prostředí, kde se hraje, nízké sály, všude plno kouře, po vesnicích mají ještě šestimetrové parkety, toho prachu co se nadýchají. A když si o půlnoční pauze vyjde hudebník nalokat se čerstvého vzduchu, tak mu nějaký nevyčválanec vyvede něco s nástrojem. To je potom k vzteku. S naším Josefem hrál přijednaný hudebník na eufonium. Skončili hru, zabalili nástroje a šli domů. Za několik dnů se po světlici hudebníka šířil nepříjemný zápach, šli po příčině—a ono eufonium. Při tancovače si nějaký kluk dal k večerí kyselé ryblíčky. Co nedojed, kusy cibule, kůže, kosti zabalil do papíru a vhodil do eufonia, které si hudebník opřel o pažení hudební kruchty. Stálo to hodně práce a dvoje

necky horkých mydlinek, než zápach odstranil. — Nebo si vemte heligonistu. Koupil si nový nástroj, to byla krása, ta velikost a ten zvuk. Několikrát hrál na zábavě, na pohřbech a samá chvála o nástroji. Najednou pozoroval, že se mu při hře nedostává dech, že se strašně nadře. Když při pohřbu stěžil stačil foukat do kopce na hřbitov, byl hotov s dechem, a když vyprovázeli spolek od hřbitova, nedofoukal Castaldo. Při rozchodu mu kapelník vytkl hru, že si hová a že kapelu kazit nebude, že se rozejdou. Šel tedy k doktorovi Novotnému. Ten ho prohlédl a spustil, člověče, co chcete, plíce máte zdravé, srdce zdravé, nezdržujte mě. Rozjel se konečně s nástrojem do Boleslavi k nástrojáři. Ten heligon prohlédl, a co byste řekli? Z heligonu vytáh těžký porcelánový kafaček. Někdo o půlnoční přestávce hodil kafaček do heligonu tak šikovně, že při hře procházel vzduch i zvuk jen ouškem šálku. Pak se neměl heligonista při hře nadřít, až oči vyvaloval.“ (Podle Jos. Bočka st.) V. Š.

Sobotecký fotbal v roce 1967-68

S radostí píší pro čtenáře Zpravodaje Šrámkovy Sobotky tuto zprávu. Mohu totiž začít konstatováním, že oddíl kopané TJ Sokol Sobotka se jako nováček I.B třídy odd. Podkrkonoší umístil v sezóně 1967/68 na čestném 6. místě. V posledních dvou zápasech porazil Novou Paku 2:0 a Žacléř 4:2. Děk patří hráčům i vedení oddílu kopané a celé jednoty, dále MNV Sobotka, n. p. Fruta a Bohemia a místnímu JZD, které nás podle svých možností hmotně podporovaly. A nesmíme zapomenout ani na tvůrce našeho krásného stadiónu, kteří nám připravili a dále budují tak příjemné prostředí pro náš oblíbený sport. Jsou to ing. Fr. Kužel, p. Fr. Dolenský, Klíma, Rulc ml. a st., bratři Jirků, Valenta, Houžvička, Kubů, Kulíček a další. A poděkovat musíme rovněž věrným divákům, kteří nás přicházejí povzbuzovat.

A nyní několik čísel o průběhu loňského ročníku. Na podzim jsem skončili na 5. místě (5 vítězství, 1 zápas nerozhodný, 5 porážek, zisk 11 bodů, poměr branek 27:16), na jaře na 6. místě (4-3-4, 11 bodů, poměr branek 15:14); celkově jsme se ziskem 22 bodů obsadili 6. místo (9-4-9, poměr branek 42:30). Střelci mužstva byli: Zbyněk Fiala 11 branek (1 z trestného kopu), Jiří Najman 9 branek (1 z desítky), Josef Čurda 5 branek (3 z desítek, 1 z trestného kopu), Jiří Čurda, Josef a Petr Janatkové a Mojmir Lipský po 3 brankách, Jindra Vrána

2 branky, Jarda Havlík 1 branku a Milan Potštejnský 1 branku z trestného kopu. 1 branku si dal soupeř vlastní. Všechny zápasy v mistrovské soutěži sehráli: kapitán mužstva Josef Čurda, brankář Jan Kopecký a Jindra Vrána; o jeden zápas méně Havlík, Petr Janatka, Najman a Potštejnský. Potěšitelné je, že jsme zvítězili v soutěži slušností, za což jsme byli odměněni diplomem a míčem.

1. srpna nám odešel na rok do základní vojenské služby kapitán mužstva Josef Čurda — bude hrát za Duklu Tábor. K témuž datu se vrátil z vojny náš odchovanec ing. Vladimír Šulc. 1. října se vrátí z vojny Vladek Hamršíd a Josef Hruza, ale na dva roky obléknou vojenské šaty Zbyněk Fiala a Petr Janatka.

Celá letní přestávka v mistrovských soutěžích byla vyplněna přátelskými zápasy s příslušníky I.A a I.B třídy. V červenci jsme sehráli vítězné utkání s Krclebami (4:2), s Volárnou (3:2) a s Gottwaldovem-Pasekami (2:1). Podzimní kolo nového ročníku I.B třídy začíná 11. srpna, budeme hrát opět ve skupině Podkrkonoší. Její loňský vítěz Sokol Nová Paka postoupil do I.A třídy, našimi novými soupeři budou vítězové okresních přeborů RH Valdice, Rokytnice v Jiz. horách a Baník Rtyň a dále Chlumec n. Cidl., který sestoupil z I.A třídy. O dalších novinkách budeme čtenáře informovat v příštím čísle.

MILAN MÁLEK, trenér mužstva